ҒАЛАБАНИНГ ЎТТИЗ БЕШ ЙИЛЛИГИ МУБОРАК БЎЛСИН!

1945
1980

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 103 (4202)
8 МАЙ, 1980 й
ПАЙШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ОЛАМШУМУЛ ҒАЛАБА

Армия генерали А. АЛТУНИН,

СССР граждан мудофаасининг бошлиғи, СССР мудофаа министрининг ўринбосари, Совет Иттифоқи Қаҳрамони.

Шонли сана — 1945 йил 9 Май халқ хотирасида абадий сақланади. Ўша зафарли май куни бутун жаҳон аҳли социализм, коммунистик идеаллар тантанасининг гувоҳи бўлди, чунки совет халқи шу идеаллар йўлида Улуғ Ватан урушидаги ҳамма машаққатли синовлардан шараф билан ўтди.

Шаҳар ва қишлоқларимизнинг меҳнаткашлари, армия ва флот жангчилари, чет эллардаги дўстларимиз Совет Иттифоқининг Улуғ Ватан урушидаги Ғалабасининг 35 йиллигини тантанали нишонламоқдалар. Советлар мамлакати Ғалаба кунини КПСС XXV съезди, КПСС Марказий Комитетининг шундан кейинги Пленумлари қарорларини амалга ошириш учун курашда янги-янги ютуқлари билан, совет кишилари Коммунистик партия, унинг Леонид Ильич Брежнев бошчилигидаги ленинчи Марказий Комитети теварагида якдилона жипслашуви вазиятида кутиб олмоқда.

Вақт урушнинг даҳшатли йилларини тобора олислаштириб бораётган бўлса ҳам, аммо миннатдор инсоният қаҳрамонона уруш йилларини, советлар ватани ўғил ва қизларининг мангу сўнмас жасоратларини, уларнинг довюраклиги, мардлиги ва фидокорлигини ҳеч қачон унутмайди.

Советларга қарши тиш қайраган, халқаро империализм манфаатларини кўзлаб Октябрь маҳсули — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқини тугатишга уринган фашистлар Германиясининг армияси ўттиз беш йил муқаддам мислсиз ҳалокатга учради.

Бизнинг техника билан мукаммал қуролланган, кучли ва макрли душман устидан ғалаба қозониш йўлимиз узоқ ва қийин бўлди. Улуғ Ленин партияси атрофига маҳкам жипслашган совет кишилари бир ёқадан бош чиқариб муқаддас урушга отландилар, даҳшатли уруш синовларини сабот ва матонат билан ўтказдилар ва жаҳоншумул тарихий ғалаба қозондилар.

Уруш ҳаракатларининг дастлабки кунларидан бошлаб қўшинларимиз душманга ҳали ҳеч қаерда ва ҳеч қачон дуч келмаган қаршилик кўрсатдилар. Совет жангчилари босқинчиларнинг сараланган дивизияларининг белини букиб, она юртнинг ҳар қарич ерини мардона ҳимоя қилдилар. Чегарачиларимиз, Брест қалъаси, Перемишель, Лиепая ва бошқа шаҳарларнинг тилларда достон бўлган гарнизонлари жон олиб — жон бериб жанг қилдилар. Урушнинг дастлабки ойларидаёқ Ленинград ва Одесса, Киев ва Севастополь, Смоленск ва Туланинг қаҳрамон ҳимоячилари ўзларини сўнмас шуҳратга чулғадилар. 1941 йил ёзи ва кузидаги шиддатли жанглар давомида совет гвардияси юзага келди.

Москва яқинидаги тарихий жанг урушнинг биринчи йилидаги ҳал қилувчи ҳарбий-сиёсий воқеага айланди, шу жанг давомида душманнинг бош зарбдор гуруҳи ҳолдан тойдирилди. Бу — Фашистлар Германиясининг иккинчи жаҳон урушидаги биринчи катта мағлубияти бўлди, шу мағлубият натижасида Гитлернинг «яшин тезлигида»ги уруш режалари чиппакка чиқди ва унинг армияси енгилмаслиги тўғрисидаги афсонанинг кули кўкка совурилди.

1942 йил ёз фаслида немис фашист қўшинлари яна катта ҳужум бошладилар. Душман Волга ва Кавказга интилди. Тарихда мисли кўрилмаган Сталинград жанги бошланди. Бу жангда Совет Армияси порлоқ ғалаба қозонди. Шу жангда қатнашган ҳар бир совет жангчиси қаҳрамонлик қилди, ҳар бир жанг эса улуғвор жасорат бўлди. Даҳшатли Сталинград жангининг момақалдироқдек гулдурашлари Гитлерчилар Германиясида дафн маросимида чалинадиган қўнғироқ овози бўлиб янграб, унинг мағлубияти муқаррарлигидан дарак берди.

Сталинград жанги билан айни бир вақтда ва у билан оператив — стратегик жиҳатдан мустаҳкам боғланган Кавказ жанги ҳам бўлиб ўтди, бу жанг Совет Қуролли Кучлари ғалабалари йилномасига шонли саҳифа бўлиб ёзилди.

(Давоми 2-бетда).

РАДИО КУНИГА БАҒИШЛАНДИ

Совет радиостанциялари музаффар социализм мамлакати ҳаёти тўғрисидаги ҳақиқатни симсиз ва қоғозсиз турли жойларга етказмоқда. 7 май куни Тошкентда бўлиб ўтган тантанали йиғилиш телевидение, радиоэшиттириш ва алоқа ходимларининг байрами — Радио кунига бағишланди. Йиғилишни Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари У. Умаров очди. Ўзбекистон ССР алоқа министри Т. М. Тўхтаев шу ҳақда доклад қилди.

Республика телевидениеси ва радиоэшиттириши, деб уқтириб ўтилди йиғилишда, меҳнаткашларни коммунизм идеаллари руҳида тарбиялашга муносиб ҳисса қўшмоқда, ўз фаолиятини КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорини бажаришга, партия XXV съезди қарорларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўрсатмаларини амалга оширишга қаратмоқда.

Тантанали йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов иштирок этди. (ЎзТАГ).

ВЕТЕРАНЛАР ҲАҚИДА ҒАМХЎРЛИК

КЕЧА

уруш ветеранлари учун шаҳар стационарининг тантанали очилиш маросими бўлди. Ушбу шифохона Собир Раҳимов районининг Чимбой кўчасида собиқ 10-шаҳар касалхонаси территориясида жойлашган.

Ҳар бири икки кишига мўлжалланган шинам палаталар, ёруғ заллар, дам олиш хоналари, замонавий медицина ускуналари, собиқ жангчиларнинг саломатлигини муваффақиятли тиклаш имконини беради. Бу ерда самарали даволаш, беморларнинг дам олиши учун барча шароитлар яратилган.

Ҳозир стационар 200 нафар уруш ветеранини қабул қила олади. Орадан кўп ўтмай у бирмунча кенгайтирилади. Беморларни комплекс физиотерапевтик даволаш учун мўлжалланган яна бир корпус қурилади.

Стационарнинг очилишига бағишланган тантанали митингда Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитетининг иккинчи секретари К. П. Дудин, республика соғлиқни сақлаш министри С. О. Орипов, уруш ветеранлари совет комитетининг Тошкент секцияси раиси Совет Иттифоқи Қаҳрамони Б. Д. Бобоев, шифохонанинг катта ҳамшираси В. П. Комиссарова сўзга чиқдилар. Улар мамлакатимизда Ватан уруши қатнашчиларига кўрсатилаётган катта ғамхўрлик ҳақида тапирдилар. Ҳозир шаҳримизда 30 мингдан зиёд собиқ жангчи яшаётган бўлиб, улар доимий ғамхўрликни ҳис этмоқдалар. Ғалабанинг 35 йиллиги арафасида уруш ветеранлари учун шаҳар стационарининг очилиши ана шу ғамхўрликнинг яна бир далилидир.

СУРАТДА: уруш ветеранлари учун шаҳар стационарининг очилиш маросимида.

И. Шонноғомов

СИЗЛАРНИ ТАКЛИФ ЭТАМИЗ

БАЙРАМ КУНЛАРИДА

Улуғ Ғалабанинг 35 йиллигини тошкентликлар тантанали кутиб олишмоқда. Меҳнат коллективлари Улуғ Ватан уруши ветеранларини шарафламоқда. Барча коллективларда бу муҳим санага бағишланган йиғилишлар бўлиб ўтмоқда. Ҳалқ унутилмас жасорат қаҳрамонларини табрикламоқда, партия, Ватанни, ўз мамлакатини шарафламоқда.

Ушбу байрам кунларида шаҳримизда кўпгина ажойиб тадбирлар бўлиб ўтади. 9 Май куни эрталаб ҳамма ёқни оркестр садолари тутиб кетади. Республика Ички ишлар министрлиги, Чкалов номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, тўқимачилик комбинати, агрегат заводи, шаҳар Совети ижроия комитети маданият бошқармаси, консерватория ва бошқа ташкилотларнинг оркестрлари Кўчалар бўйлаб тантанали маршлар билан параддан ўтади.

Соат 4 да ва кеч соат 7 да шаҳарликлар Ленин комсомоли номли паркда бўладиган театрлаштирилган шоу дилёналарда ва шаҳар қўшиқ конкурсининг якунловчи концертида иштирок этишлари мумкин. «Улуғ халқнинг улуғ Ғалабаси» номи билан М. Горький номли паркда ҳам Ғалаба кунига бағишланган тантаналар бўлиб ўтади.

Ғалаба куни уруш ветеранлари билан учрашувлар энг яхши анъанага айланиб қолди. Эртага Кафанов номли паркда, соат 18 да урушда ҳалок бўлган жангчилар шарафига ўрнатилган обелиск ёнида яна омонсиз жангларда иштирок этган уруш ветеранлари тўпланишади. Улар бу ерга ўша қаҳрамонлик даврини яна бир бор эслаш, ёшларга Улуғ Ватан уруши йилларида совет жангчилари кўрсатган қаҳрамонликлар ҳақида ҳикоя қилиб бериш учун йиғилишади.

10 май куни кечқурун соат 5 да эса тошкентликларни «Пахтакор» стадиони кутмоқда. Бу ерда республика мактаб ўқувчиларининг XXVI Спартакиадаси тантанали равишда очилади.

БУТУНИТТИФОҚ ВАХТАСИ

Ҳар йили Ғалаба байрами арафасида мамлакатимиз бўйича комсомолларнинг Бутуниттифоқ Хотира вахтаси ташкил этилади. Бу тадбирни олиб боришдан мақсад социалистик Ватанимизнинг мустақиллиги ва унинг муқаддас чегараларини қўриқлашда қатнашган фидойи кишиларнинг жасоратига доир жуда кўп маълумотлар тўпланади ва улар катта йиғинларда намойиш қилинади. Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети Ғалабанинг 35 йиллиги шарафига бағишлаб ташкил этган навбатдаги вахтаси ҳам ғоятда мазмунли бўлди. Марказий Комитет спорт ва мудофаа — оммавий ишлар бўлимининг мудири В. Мусихин олиб борилган ишлар ҳақида бундай деди:

— Хотира вахтасига тайёргарлик кўришда уруш йилларида партия ва халқнинг кураши ва ғалабаси тарихини ўрганишда ёшлар кўплаб жалб этилди. Тошкент шаҳрининг пионер ва ўқувчилари, комсомоллари ва ёшлари халқ шон-шуҳратининг йилномасини яратишда, Ғалабанинг 35 йиллигига бағишланган Комсомол боғига асос солишда муносиб қатнашдилар.

Кўпгина маданият саройлари ва уйларида, клубларда кўргазмалар ташкил этилди, уруш ва меҳнат фронтининг қатнашчилари билан учрашувлар ташкил этилди, Ватан озодлиги учун бўлган жангларда ҳалок бўлган қаҳрамон комсомол - ёшларнинг номларини комсомол-ёшлар коллективлари составига киритиш ишлари давом эттирилди.

Кўпгина ёдгорликлар, жанговар шон-шуҳрат обидалари, биродарлик қабристонлари тартибга келтирилди. Бундан ташқари, ҳарбий-амалий учкураш, отиш бўйича спорт мусобақалари ташкил этилди. Байрам арафасида Туркистон ҳарбий округининг музейида Хотира вахтаси ҳафталигининг тантанали ёпилиш маросими бўлди.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

✦ Л. И. Брежнев ва А. Н. Косигин ўртоқларнинг Куба Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Куба Республикаси Давлат Кенгаши ва Министрлар Советининг Раиси Фидель Кастро Русга йўллаган табриги эълон қилинган. «Шонли сана — давлатларимиз ўртасида дипломатия муносабатлари қайта тиклангалигининг 20 йиллиги муносабати билан Куба раҳбарларини ва қардош Куба халқини кутлашдан ғоят хурсандмиз», дейилади жумладан унда.

✦ КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев бошчилигидаги СССР партия-давлат делегацияси кеча Белградга келди.

ВОЛГОГРАД. «Она-Ватан» ёдгорлиги.

ОРОМГОҲ БАҒРИНИ ОЧДИ

Шу кунларда Сулаймонова кўчасига йўлингиз тушган бўлса, Округ офицерлари уйи бекатида бораётган катта реконструкция ишларини кўриб қизиқиб қоласиз. Офицерлар уйининг боғи кейинги пайтларда бир мунча қаровсиз бўлиб қолган эди. Эндиликда бу ерда катта қурилиш ишлари олиб борилиши билан манзара бутунлай ўзгариб кишининг диққатини жалб этадиган, бағрини очадиган бўлиб қолди.

Бунёдкорлик ишлари ниҳоясига етиш арафасида биз ана шу бағрини очган оромгоҳ бўйлаб сайр этдик. Ҳамроҳим, полковник Пётр Михайлович Тусюк бизни оромгоҳ бўйлаб қувониб таништира бошлади.

— Боғнинг майдони, мана кўриб турибсизки, росмана икки марта кенгайди,— дейди у.— Боғ беш гектар майдондан иборат бўлди. Тўрт томони темир панжаралар билан ўраб олинди. Қурувчиларимиз боғда байрам арафасида ғайрат билан меҳнат қилдилар.

Қизил Байроқли Туркистон ҳарбий округининг шижоатли қурувчи-солдатлари чиндан ҳам қисқа вақт ичида катта қурилиш ишларини бажаришди. Янги очилган кенг ва равон йўлкаларга ҳажми ҳар хил катта-кичикликда бўлган 4500 та бетон плиталар ётқизилди. Бутун боғ бўйлаб гулзорларга сув ўфуриб турадиган юзлаб митти фавворалар ўрнатилди. Катта ёзлик томоша зали қайта реконструкциядан чиқарилди. 50 ўринли кафе — мороженоехона бунёд этилди. Юзга яқин катта ёритгич лампалар ўрнатилди.

Боғ ўзининг номига муносиб қилиб бадиий безатилди. Халқимиз ва армиямизнинг ягона жипслигини акс эттирувчи улкан обелиск — ёдгорлик қад кўтарди.

Туркистон округининг жангчилари Ватанимизнинг мудофаа қудратини мустаҳкамлашда ва уни такомиллаштиришда, айниқса Улуғ Ватан уруши йилларида фашизм Германияси устидан қозонилган мислсиз Ғалабанинг қўлга киритилишида жасорат кўрсатиб муносиб қаҳрамонлик ҳиссаларини қўшдилар. Боғнинг ўнг томонида ўрнатилган доимий стенд ана шу жанговарлик йўли ҳақида ҳикоя қилади.

— Боғнинг чиройини очишда биз она табиатнинг саховатига алоҳида аҳамият бердик,— дейди ҳамроҳим.— Бу ерда неча йиллардан бери ўсиб қулочкашлаб ётган дарахтларнинг ҳаммаси сақлаб қолинди. Айрим жойлардагина баҳаволик яратиш мақсадида қуриган шохлар олиб ташланди.

Катта қурилиш ишларини олиб боришда ҳарбий округнинг қурувчилари ҳамда Ленин номли умумқўшин командирлари билим юртининг курсантлари қатнашдилар.

БУГУН

буюк Ғалабанинг 35 йиллиги арафасида ана шу офицерлар боғи тантанали очилди. Бу ерда улуғ айёмга бағишлаб дастлабки жанговарлик маданий тадбирлари ўтказилди.

А. ПЎЛАТОВ.

• Воқеа арафасида

Ипподром чорлайди

Эртага ва индинга Тошкентдаги ипподромда совет халқи Улуғ Ватан урушида қозонган Буюк ғалабанинг 35 йиллигига бағишланган катта спорт байрами бўлади.

Байрамда республикамизнинг барча областлари ва Тошкент шаҳридаги энг кучли чавандозлар ва спортчилар, шунингдек ДОСААФчи спортчилар қатнашадилар. Бу ерда гимнастикачилар, оғир атлетикачилар, акробатлар ва спортнинг бошқа турларининг вакиллари ўз маҳоратларини намойиш қилишади. Томошабинлар қиз қувди, човгон сингари миллий ўйинларнинг гувоҳи бўлишади.

Мусобақа ғолиблари учун турли совринлар таъсис этилган. Ғолибларга дипломлар топширилади.

Анъанага кўра, байрам кунларида ипподромда саноат ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари билан савдо қилувчи ярмарка ташкил қилинади. Турли аттракцион, тотализатор ишлаб туради. Меҳмонлар ва қатнашчиларга қулайлик яратиш учун байрам кунларида ипподромга қўшимча автобуслар қатнови йўлга қўйилади.

МАРОҚЛИ УЧРАШУВ

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Давлат нарҳлар комитетининг клубида Улуғ Ватан урушининг қатнашчиси генерал-лейтенант Файзулла Норхўжаев билан учрашув бўлди. Учрашувда шунингдек, Улуғ Ватан урушининг яна 20 қатнашчиси ҳам иштирок этди.

Тантанали учрашувда Давлат нарҳлар комитети, меҳнат ресурслар комитети, «Узглавдеревпром» ва Ўзбекистон арбитражининг раҳбарлари ва ходимлари ҳам қатнашдилар.

Учрашувни Ўзбекистон Давлат нарҳлар комитетининг раиси Насриддин Тожиев очди. Комсомоллар уруш қатнашчиларига гулдасталар тақдим қилишди. Шундан кейин генерал-лейтенант Файзулла Норхўжаев Улуғ Ватан уруши йилларида совет халқи кўрсатган жасорат ҳақида сўзлаб берди.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» ВА «ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» ГАЗЕТАЛАРИ СОВРИНЛАРИ УЧУН САМБО КУРАШИ БЎЙИЧА XII БУТУНИТТИФОҚ ТУРНИРИ

Дастлабки совриндорлар аниқланди

КЕЧА ТОШКЕНТДАГИ «ОҚШОМ» ГАЗЕТАЛАРИНИНГ СОВРИНИ УЧУН УТКАЗИЛАЕТГАН САМБО БЎЙИЧА АНЪАНАВИЙ XII БУТУНИТТИФОҚ ТУРНИРИДА БЕШ ВАЗН-ТОИФАСИДА ҒОЛИБЛАР АНИҚЛАНДИ.

Кеча эрталаб редакциянинг спорт бўлимидаги телефон жиринглаб қолди. Еревандан сўрашаётган экан. Арманистон пойтахти спорт журналистлари ўз ҳамшаҳарлари турнирда қандай қатнашаётганликларини сўрашди. Улар айниқса, халқаро классли спорт мастери С. Аракеляннинг натижалари билан қизиқишди. Биз дарҳол ТошМИ спорт залида бўлган мусобақалар бош судьяси билан боғланиб, қуйидагиларни билиб олдик.

Бу ерда энг кучли спортчилар ғолиблик учун гиламга чиқишмоқда. Шунга қарамасдан арманистонлик машҳур спортчи деярли барча беллашувларни ғалаба билан якунлади. Тўғри, у бир марта мағлубият аламини тотиб кўрди. Шунга қарамасдан у финалга йўллама олиш имконига эга. Аракелян еттинчи марта гиламга чиққанда ўзининг маҳоратини яна бир марта намойиш қилди. У наманганлик спортчи В. Кривченкони чиройли усул ишлатиб, 15 секундда елкасини ерга текказди.

Томошабинлар тошкентлик яна бир умидли спортчи халқаро классли спорт мастери К. Ибатуллиннинг чиқишларини марок билан кузатиб боришяпти. У рақибларини жуда тез енгмоқда. Босқич мусобақаларининг сўнгида у душанбелик А. Ҳолиқов билан беллашди. Ибатуллин бир неча бор рақибини чиройли усул билан гиламга қулатди. Шунинг учун ҳам учрашув судьяси беллашувни муддатидан олдин тўхтатди.

Турнир беллашувлари ҳал қилувчи паллага етди. Дастлабки беш ғолиб аниқланди. Улар 48 килограммгача оғирликдаги Б. Зиёев (Тошкент), 57 килограммгача оғирликдаги К. Ибатуллин (Тошкент), 68 килограммгача оғирликдаги К. Ибраилов (Тошкент), 82 килограммгача оғирликдаги Н. Николаенко (Красноярск), 100 килограммгача оғирликдаги И. Смирнов (Москва)-лардир.

В. СТУЛИН.

СУРАТДА: турнир беллашувларидан бири.

СОВЕТ ХАЛҚИНИНГ

XXXV

> УЛУҒ ВАТАН УРУШИ ЖАНГЛАРИДА ҚЎЛГА КИРИТИЛГАН ҒАЛАБА ҚАҲРАМОН ИШЧИЛАР СИНФИМИЗНИНГ, КОЛХОЗЧИ ДЕҲҚОНЛАРИМИЗНИНГ, ЗИЁЛИЛАРИМИЗНИНГ ҒАЛАБАСИ БЎЛДИ, КЎП МИЛЛАТЛИ БУТУН СОВЕТ ХАЛҚИНИНГ ҒАЛАБАСИ БЎЛДИ.
>
> Л. И. БРЕЖНЕВ.

ОЛАМШУМУЛ ҒАЛАБА

(Давоми. Боши 1-бетда).

1943 йил ёзида бизнинг армиямиз Курск остоналаридаги «оловли ёй»да шиддатли немис-фашист қўшинларини қақшатғич мағлубиятга учратдилар. Мана шу ғалабага эришилиб, совет қўшинлари Днепрга етиб боргач, Улуғ Ватан уруши ва иккинчи жаҳон уруши давомидаги туб бурилиш ниҳоясига етди.

Қўшинларимизнинг Кавказдаги, Ленинград атрофидаги, Днепрнинг ўнг соҳилидаги, Белоруссиядаги, Молдавия ва Балтика бўйидаги катта-катта стратегик ҳужум операциялари натижасида душман совет территориясидан батамом ҳайдаб чиқарилди.

Зафарли ҳужумни давом эттирган совет солдатлари бошқа мамлакатларнинг территориясига ифтихор ва ҳаяжон билан кириб бордилар. Улар фашизм томонидан асоратга солинган Европа халқларининг халоскорлари, дўстлари ва қардошлари сифатида кириб келдилар. Урушнинг беҳисоб маҳрумликлари ва азоб-уқубатларини кўрган совет жангчилари мағлуб Берлин устига Ғалабанинг Қизил байроғини тикдилар.

Шавкатли қўшинларимиз иттифоқчилик мажбуриятларини бажариб, 1945 йил кузида милитарист Японияснинг асосий кучини — сал кам бир миллионли Квантун армиясини тор-мор қилдилар. Фашистлар Германиясининг сўнгги иттифоқчиси, иккинчи жаҳон урушининг асосий айбдорларидан бири мағлубиятга учратилди.

Совет Иттифоқининг бу урушдаги ғалабаси тарихий жиҳатдан муқаррар эди. Унинг манбалари мамлакатнинг жамики моддий ва маънавий имкониятларидан душманни тор-мор қилиш учун жуда тўла-тўкис фойдаланишни таъминлаган совет ижтимоий ва давлат тузуми замирида яширинган эди. Ўтган уруш қудратли қуролимиз бўлмиш социалистик идеологиянинг беҳисоб зўр кучини бутун дунёга яққол кўрсатди.

Кўп миллатли совет халқи ғалабанинг асосий ижодкори бўлди. Ишчилар, деҳқонлар ва зиёлилар, армия ва флот жангчилари, партизанлар ва яширин шароитда ишлаган азаматлар, шонли хотин-қизлар ва ёшлар фронтда ва душманнинг ичкари томонида қаҳрамонларча жанг қилдилар, станоклар ёнида ва колхоз далаларида ғалаба учун фидокорона меҳнат қилдилар.

Урушнинг ғалаба билан якунланганлиги Совет Армиясининг ажойиб солдат ва офицерларга, талантли ҳарбий бошлиқларга, энг замонавий қурол-яроғларга, илғор ҳарбий санъатга эга бўлган биринчи даражали ҳарбий ташкилот эканини яна бир карра яққол тасдиқлади.

Совет жангчилари уруш майдонларида оммавий қаҳрамонлик кўрсатдилар. Кичик ерлик жангчиларнинг қаҳрамонона ишлари улуғвор мардликнинг мана шундай намуналаридан биридир. Шу жангларда бевосита қатнашган ўртоқ Леонид Ильич Брежнев «Кичик ер» китобида бу ишларни яққол ва ифодали тасвирлаб берган. Қаҳрамонларнинг қони шимилган муқаддас кичик ер халқ хотирасида совет жангчилари асло унутилмас жасоратининг жонли тимсоли бўлиб қолади.

Владимир Ильич Ленин тузган ва чиниқтирган Коммунистик партия совет халқини ва унинг қуролли кучларини улуғ Ғалабага бошлаб борди. Уруш йилларида партия фашистлар босқинига қарши умумхалқ курашининг илҳомчиси ва ташкилотчиси бўлди, фронт ва бутун мамлакатнинг куч-ғайратини бирлаштириб, душманни тор-мор этишдан иборат битта мақсадга сафарбар этди. Партия улуғвор ғоявий-тарбиявий иш олиб борди, халқнинг беҳисоб куч-қувватидан ғалаба манфаатлари йўлида кенг миқёсда фойдаланишга муваффақ бўлди. Ҳар бир коммунистнинг шахсан кўрсатган қаҳрамонлиги ва ватанга астойдил садоқати омманинг жанговарлик руҳини кўтарди, уни жасоратлар кўрсатишга чорлади.

Германия фашизми ва Япония милитаризми устидан қозонилган ғалабага кўпгина халқларнинг биргаликдаги куч-ғайратлари туфайли эришилди. Аммо бу ғалабани қўлга киритишда бизнинг мамлакатимиз ва унинг шонли армияси ҳал қилувчи роль ўйнади.

Совет халқи ва армиясининг Улуғ Ватан урушидаги жасорати жаҳоншумул тарихий аҳамиятга молик бўлди. Халқаро реакциянинг зарбдор кучлари тор-мор этилганлиги бир қанча мамлакатларда социалистик революцияларнинг ғалабаси учун, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг янада юксалиши учун, миллий озодлик курашини авж олдириш учун қулай шарт-шароитларни яратди. Шуларнинг ҳаммаси халқаро майдондаги кучларнинг нисбатини кўп жиҳатдан социализм фойдасига ўзгартирди.

Коммунистик қурилиш режаларининг амалга оширилиши тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш билан чамбарчас боғланган. Бу ишда муайян ижобий натижаларга эришилди. Айни вақтда ҳозирги ҳарбий-сиёсий вазият сезиларли равишда чигаллашди. Ўртоқ Л. И. Брежнев «Правда» газетаси мухбирининг саволларига қайтарган жавобларида айтганидек, бунинг учун айб «...империалистик кучларнинг ва аввало АҚШ муайян доираларининг зиммасига тушади. Кескинликни юмшатишни ўз агрессив режаларига, милитаристик васвасасини авж олдиришга, бошқа халқларнинг ички ишларига аралашишга тўсиқ деб билаётган кимсаларнинг зиммасига тушади».

Картер маъмурияти давлатлараро муносабатларда ишончсизлик ва уруш ёқасида ҳаракат қилиш вазиятини қайтадан вужудга келтиришга уринмоқда, кескинлик ўчоқларига ўт ёқмоқда, ҳарбий можароларни келтириб чиқармоқда, қуролланиш пойгасига қамчи босмоқда, агрессив блокларни мустаҳкамламоқда. НАТО мамлакатларида советларга қарши туҳмат кампанияси ниқоби остида милитаристик тайёргарликларининг узоқ муддатли программаси қабул қилинди, ҳужум қуроли ва жанговар техниканинг янги намуналари ишлаб чиқилмоқда.

Пекиннинг ҳозирги раҳбарлари империалист давлатларнинг реакцион доиралари билан бирлашиб олиб, халқаро кескинликни юмшатиш ва тинчлик ишининг ашаддий душманлари бўлиб майдонга чиқмоқдалар. Улар халқлар ўртасига нафрат ва ишончсизлик уруғларини зўр бериб сочмоқдалар, советларга қарши ёвуз пропаганда олиб бормоқдалар, тинчликка реал таҳлика солмоқдалар.

Коммунистик партия билан совет ҳукумати дунёдаги ҳарбий-сиёсий вазиятнинг ривожини чуқур таҳлил этиб, шунга мувофиқ равишда давлатимизнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш чораларини белгиламоқдалар.

Эндиликда СССР Қуролли Кучлари яхши таълим олган ва қудратли техника билан таъминланган замонавий армия, марксизм-ленинизм ғоялари, ўз ватанига, социализмнинг улуғ ғалабаларини ҳимоя қилиш ишига садоқат билан хизмат қилишдек олижаноб мақсад туфайли жипслашган қудратли жанговар организмдир.

Кейинги йилларда сифат жиҳатидан ўсиб, мустаҳкамланган СССР граждан мудофааси мамлакат мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш масалалари комплексининг муҳим таркибий қисмидир. У энг инсонпарварлик вазифаларини — аҳолини ва халқ хўжалигини душманнинг оммавий қирғин қуролидан, шунингдек табиатнинг вайронгарчилик келтирувчи табиий офатларидан ҳимоя қилиш вазифаларини ҳал этиши лозим.

Совет Қуролли Кучлари революция ғалабаларини ҳимоя қилиш соҳасидаги ўз бурчини Варшава шартномаси мамлакатларининг армиялари билан ҳамкорликда бажармоқдалар. Қуролдош қардошларнинг, интернационалчи жангчиларнинг бузилмас дўстлиги мустаҳкам жанговар ҳамдўстликда кучайиб, ривожланиб бормоқда, умумий душманга қарши жангларда юзага келган жанговар шонли анъаналар кўпайиб бормоқда.

Улуғ Ватан уруши тўпларининг сўнгги гулдураши тинганидан бери орадан ўттиз беш йил ўтди. Ўша оловли йиллардан узоқлашиб борганимиз сайин эришган ғалабамизнинг улуғворлиги йилдан-йилга тобора яққолроқ намоён бўлмоқда.

Биз улуғ совет халқининг матонати, мардлиги ва қаҳрамонлиги рамзи бўлган Ғалаба кунини, фронт жангчилари ва мамлакат меҳнаткашлари уруш йилларида орзиқиб кутган кунни, бизнинг бахтиёр ҳозирги ҳаётимизни ва порлоқ келажагимизни таъминлаб берган кунни байрам қилаяпмиз.

Биз Ғалабанинг йиллигини нишонлар эканмиз, севикли Ватанимизнинг озодлиги ва мустақиллиги учун жангларда қаҳрамонларча ҳалок бўлган халқимизнинг ботир ўғлонлари ва қизлари унутилмас хотираси олдида таъзим қиламиз.

Халқимиз ўша даҳшатли фронт йилларининг ветеранларини, ғалаба учун ҳамма ишни қилган кечмиш жангларнинг қатнашчилари ва мамлакат меҳнатчиларини ва ҳозир ҳам жанговар сафда, коммунизм бунёдкорларининг олдинги сафларида турган кишиларни сидқидилдан ҳурмат қилади. Уларнинг қаҳрамонона жасоратлари барча совет кишиларини, қуролли кучларнинг шахсий составини улуғ мақсад — коммунистик жамият қуриш манфаатлари йўлида шонли ишларга руҳлантириб турибди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан совет халқининг шонли революцион, жанговар ва меҳнат анъаналари руҳида тарбияланган, ҳамманинг меҳр-муҳаббати ва ғамхўрлиги билан қуршаб олинган совет жангчилари социализм ғалабаларининг содиқ посбони, умумий тинчликнинг таянчи бўлишдек ўз ватанпарварлик ва интернационал бурчларини муносиб равишда бажармоқдалар.

(ТАСС).

✦

Ўртоқ Л. И. Брежнев 255-денгиз пиёдалари бригадасига Кавказ тоғларида ва Новороссийскда кўрсатилган жасорат учун орден топширишда қатнашмоқда.

И. Кушниренко фотоси.

✦

Султон АҚБАРИЙ.

ҒАЛАБА!

Каштанлар гуллаган Оврўпо,
Рейхстаг бадқовоқ, рўдапо,
Ланж баҳор, қондаги сарупо,
Туманли, серёмғир Ғалаба!

* * *

Тун билан кун жангда алмашган,
Ол байроқ оловда қамашган,
Яралар ўрнини санашган,
Беқиёс зил, оғир Ғалаба!

* * *

Осмон қалдирар «урра»дан,
Салютлар ёғилар куррадан,
Тарихлар, тақдирлар кўрмаган,
Ситамкор, тошбағир Ғалаба!

* * *

Ҳайкаллар, лавҳалар сукутда,
Қаптарлар чарх урар булутда,
Қимматга тушган шон ва ўтда
Муқаддас, баҳодир Ғалаба!

* * *

Урушдан одамзот безори!
Номаълум солдатнинг мозори,
Муштипар оналар озори
Ғалаба, энг нодир Ғалаба!

* * *

На қуруқ шавкат на дабдаба,
Тарихий нидодир Ғалаба!..

Сўз — ветеранга

БЕҚИЁС ЖАСУРЛИК

Совет халқи фашистлар Германияси устидан Буюк Ғалабани қўлга киритганига 35 йил тўлди. Бу сана айниқса она Ватан озодлиги, халқлар бахт-саодати учун жон олиб, жон берган ветеранларга ниҳоятда табаррук. Улар алангали йилларни ҳеч қачон эсдан чиқармайдилар.

1941 йилда фашистлар Германияси мамлакатимизнинг муқаддас тупроғига хиёнаткорона бостириб кирганида фақат армиягина эмас, бутун совет халқи оёққа турди. Кўнгиллилар разил душманни мамлакатимиздан ҳайдаб чиқариш ниятида фронт томон йўл олишди. Уларнинг орасида куёшли Ўзбекистонда истиқомат қилувчи минглаб кишилар бор эди. 24 июнда Тошкентдан кўнгиллилар тушган дастлабки эшелон фронтга жўнади. Уларнинг кўплари жанг майдонидан қайтиб келишмади. Улар халқлар озодлиги, порлоқ келажак учун ўз ҳаётларини қурбон қилишди. Кўплар эса Берлингача жанг билан етиб бордилар. Рейхстаг устига Ғалаба байроғини қадашда қатнашишди. Жанггоҳда беқиёс жасурлик, мардлик кўрсатган ўзбек халқининг юзлаб ўғил ва қизларининг кўксига жанговар орденлар қадалди. Уларнинг кўплари Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонини олишга муяссар бўлишди.

1945 йилнинг май ойида мамлакатимиз ва Европа мамлакатларининг халқлари уруш тугаганлиги ҳақидаги хабарни катта шодиёна билан кутиб олди. Ниҳоят, Москвадаги Қизил майдонга разил душман билан бўлган беомон жангда ғолиб чиққан жангчилар кириб келишди.

Шуни қувонч билан айтиш мумкинки, урушда қаҳрамонлик кўрсатган жангчилар тинч меҳнат, мамлакатнинг моддий фаровонлигини оширишда ҳам жасорат кўрсатдилар. Уларнинг кўплари ҳозир ҳам меҳнат қилишмоқда. Улар айни пайтда ёш авлодни оталарнинг жанговар анъаналари руҳида тарбиялашга катта ҳисса қўшишяпти. Бугун мен уруш ветерани сифатида ана шу қуролдош дўстларимни мўътабар байрам билан табриклайман.

Р. УСМОНОВ,
1920 йилдан КПСС аъзоси, граждан ва Улуғ Ватан урушининг ветерани, Иттифоқ миқёсидаги шахсий пенсионер, истеъфодаги гвардиячи майор.

Жасорат унутилмайди

ЯНА 205 НОМАЪЛУМ СОЛДАТ

Югославия пойтахтининг ажойиб боғлар, хиёбонлар, умуман табиат эҳсонига бой. Бу ерга келган туристлар «Югославияга келиб Сербияга қадам ранжида қилмасанг, Югославияда бўлдим дема» деган мақолни эшитгач, Сербияда бўлиш эҳтироси билан ёнишади. Омадни қарангки, биринчи саёҳатимиз Сербияга бўлди.

Тошкентлик туристлар тушган автобус Крагуевца шаҳрининг Улуғ Ватан урушига бағишланган музейи олдида тўхтади. Биз аста залларга кира бошладик. Хоналарда Сербия халқининг фашизмга қарши кураши акс эттирилган. Бир вақтлар жаҳонга фотиҳ бўлиш ниятида норасида болани онадан, онлани падари бузрукворидан ажратган, гўзал табиатни қурумга айлантирган фашист зўравонларининг даҳшатлари ҳужжатларга кўчган. Улар бугун фашизмни авлодлар олдида, эл-юрт олдида яна бир бор фош этмоқда.

Адольф Гитлер 1941 йил Югославияга тантанавор қадам ташлаб, унинг гўзал табиатини кўриб, «Бу ер улуғ Германия ери бўлиши керак» деб, очкўзларча ютоқиб сўзлаган эди. Лекин югослав халқи томчи қони қолгунча мустабидларга қарши жон олиб, жон бериб курашди.

...Одамлар, муқаддас тинчлик посбони бўлинг. Тинчликни сақланг... атрофингизга қаранг, у шундай гўзалки...

Дикторнинг салмоқли, баданни жимирлатиб юборадиган даражада таъсирли сўзлари музей узра рус тилида янгради.

Яна бир хонага кирдик. Деворлар оловсифат ранг ғиштдан жуда текис кўтарилган. Ҳар бир ғиштга Крагуевца шаҳри учун қурбон бўлган ватанпарварларнинг исм-фамилияси муҳрланган: Цветик, Радован, Бокон, Вукович, Петар, Стеван... Ҳа, она-Ватан, озодлик учун ҳалок бўлганлар жуда кўп. Ахир октябрь ойининг бир кунида етти минг киши бир йўла отиб ташланган. Уни крагуевцаликлар мудом эсдан чиқармайдилар..

6-синфда машғулот давом этмоқда. Бир группа фашистлар хонага бостириб киришди. Ҳали ёмонлик нима эканлигини тушуниб улгурмаган, норасида болаларни раҳмсиз, аждардек йиртқич фашистлар олиб чиқиб отиб ташлашди. Бир болакай мактуб ёзишга улгурибди. Дастхат музей олдидаги улкан паннога кўчирилган: «Хайр, меҳрибон дада ва ойи». Паннога катта ҳарфлар билан ёзилган бир неча шундай дастхатлар қўйилган. «Дўстларга айтинг, ғалабагача курашишсин».

Крагуевца шаҳри яқинида 300 гектарлик гўзал боғ бор. У фашизмга қарши курашган Ватан фарзандларининг боғи.

«Сиз гўзал, озод ҳаёт учун курашдингиз. Лекин бахтли ҳаёт нашидасини сурмадингиз, фарзандларингиз, тенгдошларингиз, ота-онангиз сизга шу эҳромни атади. Сизга аталган ёдгорликлар қонхўр душманнинг, совуқ уруш тарафдорларининг қора ишлари, ҳақиқатнинг ғалабасини авлодларга сўзлаб берсин». Гидимиз шундай хитоб қилади.

Боғнинг ўртасидан текис асфальт йўл кесиб ўтган. Улкан боғ шаҳар чеккасида бўлганлиги учун бу ернинг сукунатини кўпинча туристлар, зиёратга келган шаҳарликларгина бузиб туришади.

Аввал кўзга улкан жуфт қанотни эслатувчи оппоқ ёдгорлик ташланади. Унда палопон қушлар кўкни кўзлайдилар-у, бироқ уча олмадилар, деган мазмун мужассамлашган. Ёдгорликка дарсдан олиб чиқиб отиб ташланган ўқувчиларнинг охирги машғулотда математикадан ишлаган мисол ва масалалари кўчирилган.

Белградга ташриф буюрган киши албатта Авала тоғида ҳам бўлади. Қалин ўрмон ичидаги илон из йўл табиатнинг гўзаллигини кўз-кўз қилиб, аввал совет жангчиларига бағишланган ёдгорликка, сўнг Аваланинг энг юқори чўққиси — номаълум солдат қабрига олиб чиқади. Номаълум солдат кимнинг фарзанди? У биримизнинг кўздек севган ўғлимиз, инимиз ёки отамиз. У бизга бахтли турмушни армуғон этди. Рамзий суратда номаълум солдат ҳаммамизни кўриб турсин деб шу тепаликнинг устига мармардан мақбара қурилган. Бу ердан Белград кафтдек яққол кўриниб туради. Шаҳар марказидаги зиёратгоҳда фақат тундагина сукунат ҳукм суради. Биз ҳам шаҳарга қайтгач, ана шу озодлик жангчилари мозорига Белграднинг энг чиройли гулларидан элтдик. Озодлик қаҳрамонларига мармар тахталар қўйилиб, унга исм-фамилиялари битилган.

Уларнинг орасида югославлар билан бирга озодлик учун қурбон бўлган рус, ўзбек, украин, грузин ва бошқа миллат вакиллари бор: Пётр Бойков, Исмоил Ҳасанов, Михаил Галпери, М. Шохалиев, В. Дзюба, М. Асхуддинов... Бу ерда яна шаҳид бўлган 205 жангчининг ҳоки дафн этилган.

Энг юқорида қуролини маҳкам қисган тинчлик солдатининг ҳайкали. Улкан мажнунтол эса она мисол солдатни бағрига олган. Мажнунтол шамолда солдат ўғлини эркалаб, пешаналарини, окоплар қазиб қаварган, қурол ушлаб дағаллашган қўлларини, совуқдан оқарган ёноқларини силабсийпалайди. Эрта тонгда мажнунтолнинг эгик шохларидан солдат каскасига томган шабнамлар эса урушда бедарак кетган, 35 йилдан бери умид билан зор-интизор кутаётган онанинг кўз ёшларини эслатгандек бўлади. Сафдошларим мажнунтол шохлари остидан эгилиб ўтиб, солдат пойига гуллар қўядилар. Кимнингдир кўзларидан ёш томчилайди. Балки у бедарак кетган, жаҳон тақдирига нажот излаб ҳалок бўлган отаси ёки бирор яқин кишисини эслаётгандир.

Автобусимиз гўзал Белград кўчаларидан елиб бормоқда. Кўпчилик хаёлга берилган. Уларнинг чеҳралари, кўзлари, ҳаяжонлари бундан дарак берарди: бу фашизмнинг қонхўрликларига, уруш оловини ёқувчиларга нисбатан қаҳр-ғазаб, дил исёни эди.

Б. ПУЛАТОВ.

Кунлардан бир кун

РАЗВЕДКАЧИ

Разведкачилардан Екатерина Седлецкая, Мария Копотукина, Галина Иванко ва Мария Рижиковалар қўшинларимизнинг олдинга силжишига қаршилик кўрсатаётган душман артиллериясининг қаерда жойлашганлигини аниқлаш ҳақида топшириқ олишди. Тунда разведкачилар шароитга мосланган кийим кийишиб, бир бирининг ортидан йўлга чиқишди. Улар марказий йўлдан жуда ҳушёрлик билан ўтишди.

Узоқ қидирувдан сўнг қизлар ўрмон ичида жойлашган душман батареяларидан бирини аниқлашга муваффақ бўлишди. Душман эгаллаган марранинг марказига ўтишнинг иложи бўлмади.

Топшириқни бажармасдан қисмга қайтиш яхшими? Шу пайт Катя батареядан чап томонга қараб кетган сўқмоққа кўзи тушиб қолди. Разведкачилар сўқмоқ олдида пойлаб ётишди. Кўп ўтмасдан соқчини алмаштириш учун бир офицер ва солдат келди. Қизлар соқчиликда қолдирилган жангчини қўлга туширишга аҳд қилишди. У қурол-аслаҳа омборини қўриқлаётганди. Қизлар ҳушёрлик билан олдинга қараб эмаклаб кетишди. Соқчи совуққотганидан бошини тулупга буркаб олганди. Разведкачилар унга ҳар икки томондан баравар ташланишди. У ҳатто овоз чиқаришга ҳам улгурмади. Қизлар соқчини дарҳол кўтариб йўлга тушишди. Немислар орадан 25—30 минут ўтгандан кейингина соқчини қидиришга тушдилар. Дарҳол осмонга ёритиш ракеталари отилди. Пулемет ва минаметлар тилга кирди. Итларнинг овози эшитилди. Аммо душман кечиккан эди. Довюрак разведкачилар бу вақтда қўшинларимиз эгаллаб турган территорияга кириб олишган эди.

Қўлга туширилган соқчи узоқ сукут сақлаб турмади. У артиллерия полки, минамет батареяси қаерда жойлашганлигини картадан кўрсатиб берди.

Тонгга яқин артиллерия ва авиациямиз душманнинг ўт очиш нуқталарини ишдан чиқарди. Қўшинларимиз яна ҳужум бошлашди. Бу операцияни амалга оширишда қатнашган довюрак қизлар Қизил Юлдуз ордени билан мукофотланишди.

Тошкентлик Катя Седлецкая хизматга келган вақтида ҳали ёш эди. У аста-секин ҳарбий сирларни ўрганди. Кейин эса масъулиятли топшириқларни бажара бошлади. Уруш қийинчиликлари уни чиниқтирди, характери ва иродасини тоблади. У ҳар қандай қийинчиликларни енга олиш хислатига эга бўлди.

Мана 18 йилдан буён коммунист Екатерина Николаевна Седлецкая «Главташкентстрой» 4-трестининг қурилиш бошқармасида меҳнат қилиб келмоқда. У тажрибали мастер ҳисобланади. Ўзига ҳам, бошқаларга ҳам ниҳоятда талабчан.

П. КАПРАНОВ,
истеъфодаги гвардиячи майор.

Зоҳид ака Ҳамидов Улуғ Ватан уруши йилларида босқинчиларга қарши жасорат кўрсатиб жанг қилганлардан бири. «Қизил Юлдуз» ва Қизил Байроқ орденларининг кавалери З. Ҳамидов урушдан кейинги йилларда Ички ишлар министрлигининг органларида меҳнат қилиб, ҳозир кексалик гаштини сурмоқда.

СУРАТДА: З. Ҳамидов оила аъзоларига ўз таассуротларини сўзлаб беряпти.

Ҳ. Шодиев фотоси.

ЖАНГЧИ ХОТИРАСИ

Тинчлик кабутарлари

Шаҳримиз тепасидан учиб ўтадиган самолётлар — пўлат қушларимизни кўрганимда уларни тинчлик кабутарлари, деб атагим келади. Бу тинчлигимиз посбонлари қанча кўп бўлса, уларнинг қудрати, учиш тезлиги қанчалик ошиб борса, шунчалик кўнглим қувонади. Бунинг сабаби бор, албатта...

1944 йилнинг апрель ойи. Бир неча ойдан бери мудофаада турганимиздан ми, ҳар куни бир хил ҳаёт кечирганимизда н м и, ҳарқалай, бўронни — ҳужумга ўтишни бетоқатлик билан кутардик.

...Ниҳоят, ана шундай пайт етиб келди. Эрта тонгда кучли отишма бошланди. Олдиндан берилган буйруққа мувофиқ саҳар пайти дивизиядаги барча қуроллардан ўт очилди. Уруш худоси ҳисобланган тўплар, замбараклар, катюшалардан отилаётган снарядлар бутун атрофни ларзага келтирди. Қудратли танкларимиз йўл бошлаб берди. Улар ортидан биз, пиёдалар ҳужумга ўтдик.

Талвасага тушиб қолган душман осонликча чекинишни истамас эди. Тиш-тирноғигача қуролланган фашистлар барча уруш қуролларини, ҳарбий техникасини ишга соларди. Шунга қарамай, қўшинларимиз олдинга силжишда давом этди. Кундузи ҳам, тунда ҳам узлуксиз жанг давом этарди. Вазифа душманнинг ўнгланиб олишига йўл қўймасликдан иборат эди. Немисларнинг олдинги мудофаа линияси, кейинчалик эса иккинчи, учинчи мудофаа линияси ҳам ер билан яксон қилинди.

Душман чекинишга мажбур бўлди. Бир неча километр олға силжиб, азиз ерларимизни ёвуз душмандан озод қилдик. Кўп асирлар, ўлжалар олдик. Батальондаги дўстларимиз ҳам қаттиқ жангларда ажойиб шижоат, қаҳрамонлик намуналарини кўрсатдилар. Витебск шаҳри остонасига яқинлашиб қолган эдик. Дивизиямизга дам олиш ҳақида буйруқ берилди.

Мана, ўрмон ёқасида дам олиб ўтирибмиз. Ўнг томонимиз жарлик, ҳаммаёқ сокин, дунёни чуқур бир сукунат ўраб олгандек. Ҳатто баҳор ойлари бўлишига қарамасдан, бу ерда ўрмон қушлари ҳам сайрашмайди.

Ротамизда соғ қолган жангчилар билан суҳбатлашиб ўтирибмиз. Тўрт киши икки котелокдаги бўтқани баҳам кўрар эканмиз новчадан келган, қирра бурун, узунчоқ юзли куйбишевлик Владимир Семёнов ўзининг қизчасига ёзган, лекин жанг олдидан юборилмаган хатини ўқиб берди. Мактуб «Мени — отангни ҳали кўрмаганинг, бағримда эркаланмаганинг учун ҳам ҳузурингга ўлмасдан, албатта етиб бораман» деган сўзлар билан тугаган эди. Владимирнинг хати тугамасданоқ унинг сўзини тожикистонлик жангчи Сафо Иброҳимов бўлди. У онасининг суратини қандай қилиб эҳтиёт қилгани ҳақида тутила-тутила сўзлашга киришди.

Шу пайт чуқурликдаги буталар орасидан бир жангчи биз томон эмаклаб кела бошлади. Автоматларининг тасмаларига телбалардек ёпишиб олганди. У яқинлашган сари ҳаяжонимиз ортиб борди. Бўртиб кетган юзларига қон сачраган. Овози таниш. Лекин кимлигини аниқ билолмасдик. Бу кўнгилсиз ҳол узоқ вақт чўзилмади. Ўқ каби ўрнидан туриб кетган Сергей Фёдоров:

— Бу ўзимизнинг Миша Константиновку, — деди ва ўзини унинг бағрига отди. Улар қучоқлашиб, ҳеч кимга эътибор бермай йиғлашарди. Биз эса қотиб қолгандек жим турардик. Кейин қолганларимиз ҳам Миша билан қучоқлашиб кетдик. Лекин Михаил нимагадир телбага ўхшаб, ҳеч қовуша олмасди. Уни шодланаётганини ҳам, хафа бўлаётганини ҳам билиб бўлмасди. Ҳайҳот... У кўр бўлиб қолганди...

Миша биз билан хайрлашар экан, душман томонга қараб, автоматини баланд кўтарди:

— Ўч, ўч, ўч олинг! Биродарлар! — деб қичқирди.

Шу пайт кутилмаган воқеа юз берди. Душманнинг бир неча «қузғуни» биз томон учиб кела бошлади. Биз буталар орасига яшириндик. Фашистларнинг «Рама» самолётларининг даҳшатли овози юракка ўқдек қадаларди. Кейин самода «Миссершмит»лар пайдо бўлди. Самолётлар биз турган жойга бир неча бомба ташлади. Биз буталар орасида ўзимиздан ҳам кўпроқ Мишани ўйлар эдик. У соғ қолдимикан? Уни олиб кетаётган ҳамширалармчи?

Тўсатдан жангчилар: «Ура!» деб қичқириб юборишди. Энди самода бизнинг пўлат қушларимиз — қирувчи самолётларимиз пайдо бўлганди. Қирувчи самолётларимизни кўрган душман «Рама»лари ҳам, «Миссершмит»л а р и ҳам тумтарақай бўлиб қочди. Кўп ўтмай, самонинг бир неча жойида буркасиб чиқаётган тутун пайдо бўлди.

...Икки кундан сўнг оғир яраландим. Рязань областининг Клипики шаҳарчасидаги ҳарбий госпиталда узоқ вақт даволанар эканман, фронтдош дўстларимга хат ёздим. Фёдоровдан ҳам жавоб хати келди. У Миша билан хат ёзишиб турар экан. Фёдоровнинг ёзишича, Мишанинг бир кўзи қисман очилибди. Уни шонли Коммунистик партия сафига қабул қилишибди.

Пўлат қушларимиз жуда кўп жангчиларнинг ҳаётини сақлаб қолган.

С. АБДУЛЛАЕВ,
Улуғ Ватан уруши қатнашчиси.

БУЮК ЖАСОРАТИ

Биз Шарқдан борганмиз

ИБРАТЛИ ХИЗМАТ

Улуғ Ватан уруши кўп миллатли совет халқи учун катта синов бўлди. Ана шу йилларда муқаддас мамлакатимизнинг олтин тупроғини олчоқ ёвдан ҳимоя қилиш учун бўлган жангда Осиё республикаларидан кўплаб йигитлар қатнашди. Ўзбек халқи орасидан чиққан ўзбек генерали Собир Раҳимов сингари қўмондонлар уруш оловларида тобландилар. Улар Ватан учун, эл-юрт бойлиги ва тинчлиги учун жон бериб, жон олдилар, қон кечиб душмандан қасос олдилар.

Баъзи ота-оналар ўзларининг бир неча фарзандларини жангга кузатишди. Уларнинг орасида оға-ини Ашурмат, Назармат ва Ҳолмат Эгамназаровларнинг оиласи ҳам бор эди.

Ашурмат фронтга Душанба шаҳрида ўзбек тилида чиқадиган «Қизил Тожикистон» газетаси редакциясидан сафарбар этилди. У адабиёт ва санъат бўлимининг мудири эди. СССР ёзувчилар союзининг аъзоси бўлган Ашурматнинг ўндан ортиқ шеърий тўпламлари эълон қилинганди. 1941 йилнинг кузида у рота командирининг сиёсий ишлар бўйича ўринбосар сифатида жангга кирди. Тула остоналаридаги шиддатли жангларда машҳур 13-армия сафида қатнашди. Жангларнинг бирида у оғир яраланди. Даволаниб чиққач, 1943 йилнинг кузида ўз ротаси сафига қайтди. Ғалабагача олдинги сафда бўлди. Жанггоҳлардаги матонати учун Қизил Юлдуз ордени билан тақдирланди. Фронтда Зиннат Фатхуллин, Маъруф Ҳаким ва бошқа ўзбек жангчи-адиблар билан учрашди. ажойиб шеърлар ёзди. Урушнинг охирги кунларида иккинчи даражали Ватан Уруши ордени билан мукофотланди.

1946 йилда Ашурмат яна қадрдон редакциясига қайтиб, умрининг охиригача шу газетада адабиёт ва санъат бўлимининг мудири бўлиб ишлади.

Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери, запасдаги майор, эл ардоқлаган шоир Ашурмат 1964 йилда оғир касалликдан сўнг қишлоғида вафот этди. Район аҳли уни босмачиларга қарши курашда ҳалок бўлган коммунистларнинг ўртоқлик мозорига дафн этишди. Ашурматнинг қабри атрофи гулзор. Унинг қабрини ўзбекистонлик ижодкор дўстлари Ғафур Ғулом, Комил Яшин, Абдулла Қаҳҳор, Назир Сафаров, Мумтоз Муҳамедов, Адҳам Раҳмат ва бошқалар зиёрат этишган. Назарматнинг акаси хотирасига ёзган шеърида ушбу мисраларни ўқиймиз.

Мана бугун қайтиб
келиб юртингга,
Бош қўйдинг сен
мангу тупроққа.
Сенга баҳор яқин
бўлсин деб ҳар вақт,
Дўстлар сени қўйди
кўркам гулбоққа.

Ғалабадан сўнг ҳам икки йил ҳарбий хизматни давом эттирган гвардиячи лейтенант Назармат Эгамназаров ҳозир «Тошкент ҳақиқати» газетасининг адабиёт ва санъат бўлимида мудир бўлиб ишламоқда. Уни ҳам отаси 1942 йилнинг март ойида жангга кузатган эди. Назармат ҳарбий хизматдалигида отаси вафот этди. Ота дийдорини қайта кўролмаган жангчи:

Отамнинг мероси —
олтин таълими:
Инсоннинг қўлида
доим бахт изми,
Жангларда таълими
бўлди ҳамдамим,
Унинг йўли бўлди
босган қадамим.—

дея шиддатли жанг йўлларини босиб ўтди.

Коммунист жангчи — шоир Назармат 1943 йилда 1-гвардиячи танк корпусида взвод командири этиб тайинланди. Белоруссияни гитлерчилардан озод этишда актив қатнашди. Ўз взводи билан жангларда жасорат кўрсатди. Минск шаҳрини озод қилишда кўрсатган жасорати учун Қизил Юлдуз ордени билан мукофотланади.

Польшанинг Нарев дарёси бўйида 1944 йил сентябрь ойида қаттиқ жанг бўлди. Назармат бу вақтда мото-ўқчи батальон командирининг ўринбосари эди. Дарёни кечиб ўтган батальон соҳилдаги плацдармни эгаллади. Бу плацдарм муҳим мудофаа аҳамиятига эга эди. Ўнг томонда Пруссия, олдинда Болтиқ денгизи турарди. Гитлерчилар Пруссияда қуршовда қолишдан қўрқиб Нарев плацдармига катта куч тўпландилар. Бу ерда бир неча кун шиддатли жанг бўлди. Рота ва взвод командирлари сафдан чиқди. Долзарб паллада гвардиячи кичик лейтенант Назармат Эгамназаров ротага командирлик қилишни ўз зиммасига олди. Рота душманнинг тўхтовсиз ҳужумларини қайтариб, қўлга киритилган плацдармни сақлаб қолди. Бу жасорати учун Назарматга иккинчи марта Қизил Юлдуз ордени тақдим этилади. Ҳужум давом этиб. гвардиячи танкчилар олға силжишди. Ўша кунларнинг бирида Назармат иккинчи Белоруссия фронтининг штабига чақиртирилди. «Фронт ҳақиқати» газетасида ишлашни тавсия қилишди. Ўз кўзи билан кўрган жангчиларимиз қаҳрамонликларини газета саҳифаларида ёрита бошлади. Жангчи шоирга бу фаолияти учун иккинчи даражали Ватан Уруши ордени берилди.

Назарматнинг укаси 1939 йилда ҳарбий хизматга чақирилиб, Ғарбий чегараларимизда оддий солдат бўлиб хизмат қилди. Уруш йилларида ва урушдан кейинги йилларда ҳам чегарабузарлар. қўпорувчи, жосусларни қўлга туширишда актив қатнашди. Бир қанча жиддий тўқнашувларда қатнашиб, командир топшириғини аъло даражада бажаргани учун қатор орден ва медаллар билан тақдирланди. Кейин чегарачилар курсини ўтаб, кичик лейтенант унвонини олди. Жанг майдонида партия сафига ўтди. Ҳозир эса, истеъфога чиқиб, қарилик гаштини сурмоқда. Бу оиланинг уч ўғли Ватан олдидаги муқаддас бурчини аъло даражада адо этди. Улардан ёш авлод ибрат олса арзийди.

Н. БЕКМИРЗАЕВ,
филология фанлари кандидати.

ЁЗУВЧИ ЁН ДАФТАРИДАН

БЕРЛИНГАЧА ЖАНГ БИЛАН

Улуғ Ватан урушининг тамом бўлганига ўттиз беш йил тўлди. Тинч ва осойишта ўтаётган ҳар бир кунимиз халқимиз, Ватанимизнинг озодлиги ва мустақиллиги учун тарихий жанг олиб борган йиллардаги даҳшатли воқеаларни биздан тобора узоқлаштирмоқда. Аммо, она тупроғимизда тинчлик ва осойишталик тантанаси учун жанг қилганларнинг баҳодирликлари қалбимизда мангу яшайди.

Ўзбек халқининг фарзандлари шонли Коммунистик партия раҳбарлигида, улуғ рус халқи бошчилигида барча совет халқлари билан бирга ёвуз душманга қарши курашда юксак ирода, чидам, мардлик ва матонат намуналарини кўрсатдилар.

Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотининг шонли 60 йиллиги муносабати билан мен улуғ Ватан урушида қатнашган, немис-фашист босқинчиларига қарши қаҳрамонона курашган бир неча жанговар дўстларим ўз хотираларини ёзиб юборишларини илтимос қилган эдим. Улар ўз хотираларини ёзиб юбордилар. Улардан бирини Наманган шаҳридаги 39-ўрта мактаб директори, собиқ солдат Обиджон Комолов ёзиб юборган.

—Менинг ёшлик даврим Косонсой районидаги Гурмирон қишлоғида ўтди,— деб ёзади у.—Бу қишлоқда «Янги ўзгариш» колхози тузилиб, унда отам ҳам, онам ҳам ишлардилар. Қишлоқ жуда сўлим, кўркам...

Қишлоқда бошланғич мактаб очилган эди. Мен шу мактабда Қаҳҳор, Ғаппор, Абдулла, Толиб, Ориф, Халил деган тенгқур ўртоқларим билан 1930 йили бошланғич мактабга ўқишга кирдим.

Ёшлик давримда мен физкультура билан шуғулланишни жуда яхши кўрардим. Узоқ масофага югуриш, чўмилиш, тез оқар сойдан сузиб ўтиш машқларида қатнашар эдим. Ҳарбий ўйинлар қилардик. Билим юртида эса ворошиловча отувчи тўгарагига аъзо бўлиб, милтиқдан отишни яхши ўрганиб олган эдим.

...Улуғ Ватан уруши бошлангач армия сафига кўнгилли бўлиб ёзилдим. 78-ўқчи дивизиянинг 456-ўқчи полкида хизмат қила бошладим. Бу дивизия асосан ўзбек жангчиларидан иборат эди. 1942 йилнинг апрель ойи охирларида фронтга жўнадик. Май ойи бошларида Кострома шаҳри яқинидаги лагерга келдик. Бу ерда ҳарбий машқлар ўтказиб, қурол турларидан қандай фойдаланишни ўргандик. Уч ойгача бош қўмондон ставкаси резервида турдик.

Июль ойи ўрталарида дивизия Вишне-Волочек шаҳрига келди. Орадан бир неча кун ўтгандан сўнг бу ерга Олий бош қўмондон ставкасидан К. Е. Ворошилов келди. Август ойининг энг даҳшатли кунларида Сталинград фронтида шиддатли жанглар бораётган кунларда Калинин областининг Ржев шаҳри бўсағаларида ҳам шиддатли жанг бошланиб кетди. Бизнинг дивизия биринчи бўлиб жангга кирди. Мен хизмат қилган 456-полк душман солдатлари жойлашиб олган тепаликка ҳужум бошлади. Беш кун ичида тепалик 15 марта қўлдан-қўлга ўтиб турди. Бу жангда бизнинг полкимиз анча катта талафот кўрди. Жанговар дўстларимдан Осадчий, Кушмаров, Раҳимов, Қодировлар ҳалок бўлдилар. Ротамиз жангчилари қўл жангига киришиб кетдилар. Шу жанг вақтида мен бир гитлерчини найза санчиб йиқитдим, иккинчисига ташланмоқчи бўлиб турганимда ўнг томондан югуриб келаётган газанда менга ўқ узиб қўлимдан ярадор қилди. Жароҳатланган бўлсам ҳам жанг майдонидан чиқмай, курашни давом эттирдим. Душман ҳужуми қайтарилиб, жанг тугагач, мени госпиталга олиб кетдилар.

Даволаниб чиққандан сўнг, Волхов фронтидаги жангларда қатнашдим. Қўмондонлик мени Челябинск шаҳридаги танкчилар курсига ўқишга юборди. Мен у ерда ўқиб, катта сержант унвонини олиб, танк экипажи командири вазифасига тайинландим. 32-алоҳида танк бригадаси составида Воронеж, Харьков шаҳарлари учун бўлган жангларда қатнашдим.

Совет қўшинларининг қақшатқич зарбасига учраётган гитлерчилар Большой токмак, Маленький токмак ҳамда Запорожье шаҳарлари атрофида мустаҳкам ўрнашиб олиб, совет қўшинларининг Днепрдан ўтишига халақит бериб турарди. 32-алоҳида танк бригадамиз мен илгари хизмат қилган 78-ўқчи дивизияга мадад бериш учун унинг ихтиёрига берилди. Ўз дўстларим билан яна кўришдим.

Душман мудофаасини ёриб ўтиш учун қизғин жанглар бошланиб кетди. Қўшинларимиз тез орада Запорожье, Большой токмак ва Маленький токмак, Константиновка, Мелитополь шаҳарларини душмандан тозалаб, фашист газандаларни Сивашгача қувиб борди. Сўнгра Донбассда— Ворошиловград, Донецк ва Днепропетровскни озод қилиш учун бўлган жангларда қатнашдим.

Запорожье шаҳри учун бўлган жангларнинг бирида бизнинг экипаж олдига душманнинг ўт очиш марраларини аниқлаш вазифаси қўйилди. Шу операция вақтида бизнинг танк занжирига снаряд тегиб, ишдан чиқди. Уни тузатмоқчи бўлган механик-ҳайдовчи Дудкин ҳалок бўлди. Тез орада душман бизни тириклайин асир олиш мақсадида бўлса керак, танк томон яқинлашиб кела бошлади. Шу пайт Середкин тепа люкини очиб, душман томон граната ирғита бошлади. Мен ҳам танкдаги пулемётни чиқариб, пастки люкни очиб душманга қарата ўт очдим. Шу лаҳзада орқамдан келиб қолган икки немис солдати устимга ўзларини ташлаб мен билан олишиб кетдилар. Буни кўрган Середкин танкдан сакраб чиқиб, автоматдан ўқ узиб газанданинг бирини йиқитди, иккинчисини радист Сидиров отиб ўлдирди. Середкин иккимиз душман ҳужумини қайтариб турдик. Сидоров эса танк ремонтини тамомлади. Бу ерда бўлган жанг икки соат давом этди. Мана шу жангда кўрсатган жанговар хизматларимиз учун қўмондонлик бизни «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотлади.

Донбасс шаҳри душмандан озод қилингандан сўнг Молдавияни озод қилишда 4-Украина фронти составига қўшилдик. Совет-Румин чегарасига чиқиб, Прут ва Серет дарёларидан ўтиб, Руминиянинг Плоешти шаҳрига жанг билан кириб бордик. Сўнгра бизнинг 32-алоҳида танк бригадамиз Бронетанк қўшинлари қўмондони Маршал Богдановнинг 2-гвардиячи танк армияси составига берилди.

Белоруссиянинг Ковел шаҳридан бошлаб шиддатли жангларда қатнашиб, Польшанинг Седлец, Микси-Мозовецкий, Майданике, Варшава, Лодзь шаҳарларини озод қилишда актив қатнашдик.

1945 йилнинг апрель ойида Кюстрин шаҳридаги Одер дарёсидан ўтадиган кўприкни шиддат билан душман қўлидан тортиб олдик ва бизнинг армиямиз шу кўприкдан ўтиб, дарёнинг ўнг қирғоғидан Берлинга ҳужум қилиш учун ҳозирлик кўра бошлади.

Берлинни ишғол қилиш учун олиб борилган қизғин жангларда актив қатнашиб, сўнг ҳужумни давом эттириб, Висла дарёсига чиқдик. Бу жанглар учун учинчи даражали Шуҳрат ордени билан мукофотландим. Қисмимиз 5-гвардиячи Қизил Байроқли Ленин ва Суворов орденли Варшава — Берлин номидаги разведкачи, моторлашган полк номини олиб шуҳрат қозонди.

Уруш даврида, 1944 йилнинг ўрталарида коммунистлар партияси сафига кирдим. Уруш давомида уч марта яраландим.

Улуғ Ватан урушидан сўнг ҳарбий-сиёсий мактабда ўқиб, лейтенант унвонини олдим. 1947 йилда Армия сафидан бўшаб, юртимга қайтиб келдим.

Ҳозир уч қизим бор. Тамара—врач, Наташа—ўқитувчи бўлиб ишлайди. Таня эса медицина билим юртини тамомлаб, ўз мутахассислиги бўйича ишламоқда». Буюк Ғалабанинг 30 йиллиги арафасида Ватан уруши қатнашчилари Обиджон Камолов, Марайим Жалолов ва Петр Никитинлар қаҳрамон шаҳар —Ленинградга Наманган шаҳридаги жанговар ва меҳнат шуҳрати уйига муқаддас тупроқ олиб келиш учун боришди. Улар ҳалок бўлган юз мингларча жангчи ва ленинградликлар кўмилган Пискарёв Мемориал қабристонида бўлишди ва қизил лентага «Ленин шаҳри мудофаачиларига Наманган область меҳнаткашлари ҳамда Ленинград мудофаасининг қатнашчиларидан» деган сўзлар ёзилган гулчамбарлар қўйдилар.

Пискарёв Мемориал қабристонининг директори Иван Илларионович Савицкий делегация бошлиғи Обиджон Комоловга муқаддас Ленинград тупроғи солинган қутичани топширди.

Делегациянинг ҳамма аъзолари эсдалик медали олди. Наманганлик меҳмонлар Владимир Ильич Лениннинг Смольнийдаги кабинети ва квартирасини зиёрат қилдилар. Советларнинг фавқулодда иккинчи съезди ўтган зални, ғалаба майдонида Ленинград мудофаачиларига қурилган ёдгорликни томоша қилдилар; 157-ўрта мактабда бўлиб, пионер ва ўқувчилар билан учрашув ўтказдилар.

Жонажон Ватанимизнинг озодлиги ва мустақиллигини сақлаб қолиш йўлида ёвуз душман билан қаҳрамонона курашиб, улуғ ғалабамизга ўзининг бебаҳо ҳиссасини қўшган моҳир танкчи, истеъдодли педагог Обиджон Комолов ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ишига муносиб ҳисса қўшиб келмоқда.

Адҳам РАҲМАТ.

Ҳеч ким, ҳеч нарса унутилмайди

ВАТАН МЕҲРИНИ ДИЛГА ЖО ЭТИБ

1931 йилнинг эрта баҳори Акром Аҳмедовнинг ҳамиша ёдида сақланиб келади. Ўшанда у Ўрта Осиё давлат университетининг учинчи курс студенти эди. Шу куни Акром ака ўз ҳамкурслари билан Тожикистон ССРнинг Кангурт районига босмачиларга қарши курашга отланди.

— Босмачиларнинг одати қизиқ эди. — деб эслайди Акром ака, —улар тонг отиши билан тоғларга чиқиб кетишарди. Кечаси эса қишлоқларни талаб, бегуноҳ деҳқонларни. комсомолларни калтаклар, ўлдирар эдилар. Биз қишлоқларда ўн бешйигирма студентдан иборат «қизил таёқчалар» группасини тузиб олган эдик. Бир куни қишлоқни айланиб юриб бир ғорга кўзимиз тушди. Овоз берсак, ҳеч ким жавоб бермади. Икки киши ғорга кирмоқчи бўлдик. Бирдан ичкаридан ўқ овози эшитилди. Билдикки, бу ерда босмачилар тўдаси яшириниб олган. Уларни ғордан чиқаришнинг иложи бўлмади. Ниҳоят, ғорни портлатишга жазм этдик. Улар фикримизни тушуниб қолишди, шекилли кўп ўтмай таслим бўлдилар. Босмачилар тўдаси ичида Иброҳимбекнинг ўнг қўл қўрбошиси Эгамберди ҳам бор эди. Биз уларни штабга топширдик. Улардан олинган муҳим маълумотлар туфайли эртасига босмачилар билан бўлган жангда ғолиб чиқиб, улар тўдасини бутунлай таслим этдик.

Юқоридаги хизматлари учун «Қизил таёқчалар» группасининг бошлиғи студент Акрам Аҳмедов республикани босмачилардан тозалашдаги актив хизматлари учун Тожикистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғи билан тақдирланди.

1924 йилдан буён КПСС аъзоси, революционер А. Аҳмедов фашист босқинчилар Ватанимизга хиёнаткорона бостириб кирган куниёқ жангга отланди. У Олмаота ҳарбий таълим юртини тугаллаб, Сталинград фронтига жўнаб кетди.

Шу кезлари Мамаев қўрғони учун ҳаёт-мамот жанги борарди. Немислар қўрғонни забт этиш учун бутун кучни ишга солар, лекин ботир совет жангчиларининг жасорати туфайли орқага чекинишга мажбур бўлишарди. Ана шундай жангларнинг бирида 1315-ўқчи полкининг жангчиси Акром Аҳмедов қаттиқ яраланди. У госпиталда ҳушига келди. Врачларнинг жонбозлиги туфайли тезда соғайиб оёққа турди ва ўз полкига қайтди.

— Полкимизга икки кун ичида рўпарадаги тепаликни забт этиш вазифаси топширилганди. Тиш-тирноғигача қуролланган душман устимизга тинимсиз ўқ ёғдириб турарди.— деб эслайди А. Аҳмедов.—Вазият оғир эди. Нима қилиш керак? Қандай қилиб вазифани уддалаш мумкин? Мана шу саволлар ҳамманинг бошида чарх урарди. Шунда полк командири жангчиларни тўплади. Узоқ мулоҳазадан сўнг тўрт кишидан иборат разведка группаси ташкил этилди. Группага мен бошчилик қиладиган бўлдим. Вазифамиз «тил» тутиб келиш ва ундан душманнинг ҳозирги вазиятини аниқлашдан иборат эди.

Группа қоқ ярим кечада йўлга чиқди. Тепаликни айланиб ўтиш нуқтасида душман соқчилари хавфни сезиб қолишди. Разведкачилар ўқ ёмғири остида вазифани бажаришга киришди. Бу орада икки киши душман ўқидан ҳалок бўлди. Биринчи дуч келган немис офицери тўсатдан тушган кучли мушт зарбидан пастга қулади. Ҳушини йиғиб улгурмади. Жонини сақлаб қолиш учун буйруқни бажаришга киришди. Эрта тонгда жасур разведкачилар полкка «тил» билан қайтишди.

Немис офицеридан қимматли маълумотлар олинди. Ўша кеча полк жангга кирди. Тўрт-беш соат давом этган қирғиндан сўнг стратегик аҳамиятга эга бўлган тепалик қўлга киритилди. Акром Аҳмедовнинг хизматлари муносиб тақдирланди. У «Сталинградни озод қилганлиги учун» медали билан тақдирланди.

Немислар қадамба-қадам орқага чекинар, бизникилар олға боришарди. Шундай кунларнинг бирида Акром акани жанг майдонидан аранг олиб чиқдилар. У душман ўқидан яраланганди. Госпиталь врачлари беморнинг аҳволи танглигини кўриб уни Тошкентга жўнатиб юбормоқчи бўлдилар. Лекин Акром ака кўнмади.

У врачларнинг инжиқликларига чидади. Қандай бўлмасин яна жангга кириш иштиёқи билан ёнди. Олти ойдан сўнг у яна оёққа турди. Фронтга қайтди. Берлингача кириб борди.

— Тўқчилик, маъмурчилик замонида яшаяпмиз, —дейди А. Аҳмедов биз билан суҳбатда.—Шу, фаровон кунларга етиб келгунча не-не машаққатли йўлларни босиб ўтмадик. Кўршермат, Мадаминбек, Иброҳимбек каби қонхўр босмачиларни, чет эл интервентларини янчиб ташлаб, гитлерчи газандаларнинг лодини бериб, тавбасига таянтирганимизни ҳеч ким унутмайди.

Акром Аҳмедов саксон ёшдан ошган бўлишига қарамай, ҳамиша тетик, бардам. У маҳалла ишларида бош-қош.

А. ҒУЛОМОВ,

СУРАТДА: А. Аҳмедов ўз қуролдошлари орасида (чапда).

Қизил байроқли Туркистон ҳарбий округининг жанговар шон-шуҳрат музейи доимо одамлар билан гавжум. Бу ердаги Улуғ Ватан уруши йилларида қўлланилган қурол-аслаҳалар, суратлар ва экспонатлар ҳарбий округнинг жанговар тарихи ҳақида ҳикоя қилади.

СУРАТДА: Н.қисм солдатларидан бир группаси музей экспонатлари билан танишмоқдалар.

Ҳ. Шодиев фотоси.

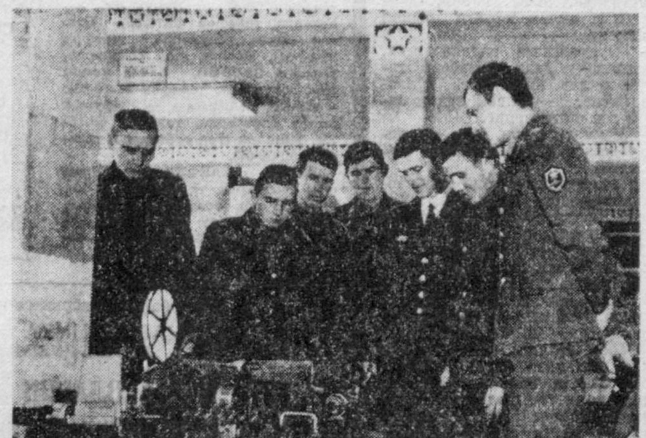

ЗАФАР НАМОЙИШИ

Қизил майдондаман, нашъали бир тонг,
Қаршимда Кремль, кўҳна Кремль.
Кремль куранти урди шунда бонг,
Қувонч дарёсида чайқалди кўнгил.

Кремль—сен денгиз ичра бир машъал,
Сенга тикилгандир миллионлар кўзи.
Шу зафар тонгига берибсан сайқал,
Сен— бахт тимсолисан, толенинг ўзи.

Москва —бир сўзки, унинг мазмуни —
Осмончалик кенгдир, денгиздек чуқур.
Шу сўз айтилганда шодлик тўлқини
Бир қуюн сингари кўкларга чиқур.

Шу бир сўз юракка яқин жонажон
Меҳнатда мададкор, жангда яловдор.
Кураш майдонида бературиб жон,
Жангчи ҳам шу сўзни айтганди такрор.

Сенга қайтмоқ учун босдик қанча йўл,
Сенга қайтмоқ учун курашдик тун-кун.
Босиб ўтдик қанча дарё ҳамда кўл,
Ғарқ этдик қонига ёвдан олиб хун.

Миллионлар қатори халоскорингман,
Шу учун қалбимда буюк ҳаяжон.
Эй, улуғ партиям номус-орингман,
Сендир танамдаги уриб турган жон.

Мана келдим сенга, эй олий даргоҳ,
Олтин остонангда турибман мағрур.

Фашист вабо учун биз қазидик чоҳ,
Шу учун юзларда табассум, сурур,

Ғалаба паради Қизил майдонда,
Суқланиб боқаман ишонмай кўзга.
Кремль, Кремль худди шу онда
Савлат тўкиб турар ясанган ўзга.

Москвам яшайвер ёвларнинг таслим,
Сақлаб қолдик сени туриб мардона.
Суриштирсанг агар рус эмас наслим,
Аммо рус тупроғи эмас бегона.

Бизни бирлаштирди Ленин ғояси,
Ленинизм—гўё ўк ўтмас қўрғон.
Тутса ҳамки нурин қузғун сояси,
Аммо қузғун бунда топмас ошён.

Сен учун жанг қилди қозоқ қазлик чўпон
Буғдойзор қирларнинг ўроқчиси ҳам
Сибирь конларининг ишчиси чунон
Сен учун жанг қилди, бахт соқчиси ҳам.

Сен ҳақда куйлайди бутун мамлакат,
Сен ҳақда ўйлайди элат-аймоқлар.
Сен ҳақда сўйлайди ҳар қайси миллат.
Сени деб чўлларда тошди булоқлар.

Таърифингни қилур букун кенг жаҳон,
Мен таъзим қиламан, эй қасри олий!
Сен билан мен топдим иқбол камол, шон,
Бор бўлсин партиям, мутлоқ абадий!

Тўғон ЭРНАЗАРОВ.

Олийжаноб касб эгалари

ҲАМДАРД ШИФОКОР

Немис-фашист босқинчилари Ватанимизнинг табаррук тупроғига хиёнаткорона бостириб кирган 1941 йили Тошкент Давлат медицина институти даволаш факультетининг охирги курс студенти Лидия Сизова эндигина 22 баҳорни қаршилаган эди. Уруш ҳақидаги мудҳиш хабар ҳамма қатори Лидияда ҳам нафрат уйғотди...

Ниҳоят орзиқиб кутилган кун— тантанали медиклар қасамёди ва диплом топшириш пайти ҳам етиб келди. Эртасигаёқ фронтга жўнади. Тошкентлик врач қиз Лидия Сизова Биринчи Украина фронти учинчи гвардиячи Армияси сафида ўз врачлик фаолиятини бошлади. Армия генерали Дмитрий Данилович Люлешенко қўмондонлик қилаётган бу Армия Сталинград остоналарида фашист қузғунлари билан жанг қилаётган эди. Лидия Сизова ярадорларни даволашга киришиб кетди. Дастлабки операциялар... омадсизликлар ёш шифокор учун анча қийин бўлди. Агар бирор ярадор ҳаётини сақлаб қола олмаса, ўксиб-ўксиб йиғлар, ўзини қаттиқ койирди. Эҳ-ҳа, қанчадан қанча жанглар, қанчадан қанча қурбонлар, қанчадан қанча даҳшатли воқеалар гувоҳи бўлди. Биринчи Украина фронти Сталинградни фашистлардан озод этиб, олға томон силжиди. Жанг билан Прагага кириб борди. Бу ерда Лидия Сизова моҳир врач сифатида совет жангчилари билан бир қаторда чех солдатларига ҳам сидқидилдан тиббий ёрдам кўрсата бошлади. Жуда кўпларнинг ҳаётини сақлаб қолди.

1946 йилнинг 23 февраль куни Лидия Митрофановна Сизова ўз она юрти — Тошкентга очиқ чеҳра билан кириб келди. Унинг кўксини «Қизил юлдуз» ордени, қатор медаль ва нишонлар безаб турарди.

...Ҳар йили 9 Май — Ғалаба кунида Лидия Митрофановна Сизованинг хонадонига полкдошлари ташриф буюришади, жанг хотираларини эслашади... Учрашувлар, хотиралар...

Лидия Митрофановна Сизова фронтдан қайтгандан буён 3-тери касалликлари диспансерида бўлим мудири вазифасини ўтаб келяпти. Бу диспансерда асосан ёш болалар даволанади. У ҳар бир кичкинтойга ширинсуханлик билан муомалада бўлиб, усталик билан дардига малҳам бермоқда.

Р. САИДОВ.

МАҲАЛЛАДА ЁДГОРЛИК

Бундан роса 35 йил муқаддам Собир Раҳимов районидаги «Правда» маҳалласининг норғул йигитлари ҳам фронтга йўл олган эдилар. Ўшанда муштипар оналар ва келинлар фронтга 400 га яқин йигитни кузатиб қўйишди. Уларнинг қарийб ярми машаққатли ва мардона жанг майдонларида Ватан учун қаҳрамонларча ҳалок бўлдилар.

Эндиликда маҳалла аҳолиси ўзининг қаҳрамон фарзандлари ҳурматини бажо келтириш мақсадида ёдгорлик ўрнатди. Ёдгорлик атрофида гулзор ташкил этилди.

Ғалаба байрами муносабати билан бу ерда ўтказилган маросимда ўша алангали йилларнинг довюрак қатнашчилари Юнус ота Юсупов, Қодир ака Юсупов, Абдумажид Абдуворисов, Фараҳиддин Шамсиддинов ва бошқалар душман билан олиб борилган тинимсиз ва қаҳрамонона жанглар ҳақида ҳаяжон билан сўзладилар.

КИТОБ БАЙРАМИ

Навоий номли Ўзбек Давлат академик опера ва балет катта театри майдонида «Китоб байрами» бошланди. Байрам «Тошкент баҳори — 80» деб аталган бўлиб, совет халқи буюк Ғалабасининг 35 йиллигига бағишланган.

Бу ерда Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, меҳнат қаҳрамонлари илан учрашувлар ўтказилмоқда. Улар ёшларга шиддатли жанглар, номлари абадий ўчмас дўстлари ҳақида сўзлаб беришяпти.

Китоб бозоридан Улуғ Ватан уруши ҳақидаги дўстликни, биродарликни тараннум этувчи китоблар кенг ўрин олган.

З. АБДУРАҲМОНОВА.

● *Ватанпарварлар тарбияланмоқда*

ҲАРБИЙ КОМИССАР

Запасдаги капитан Вячеслав Орлов 86-ҳунар-техника билим юртида ҳарбий раҳбар, унинг отряди Куйбишев районидаги мусобақаларда биринчи ўринни эгаллаб, Тошкент шаҳри ва областидаги финал мусобақаларга йўлланма олди. Ғолибликка даъвогар саккиз команда ичида милтиқдан отиш, автоматни қисмларга ажратиш ва тиклаш, комбинациялашган эстафета, автомобиль ҳайдаш, сафда юриш, узоқ масофага чопиш, граната иргитиш ва бошқа ГТО нормативлари бўйича энг юқори кўрсаткичларга эришди. Фарғона шаҳрида ўтган II республика биринчилигида ҳам ғолиб чиқди.

Отряд II Бутуниттифоқ финали беллашувларида иштирок этиб, Горький шаҳрида ўз маҳоратини намойиш қилди.

Отряд кучли рақибларга дуч келди, айниқса ГТО уч кураши мусобақалари кескин тус олди. «Снайпер» операцияси ҳам ҳазилакам бўлмади. Калашников автоматидан отишда зўр мерганлар беллашишди.

Отряд Ўзбекистон шарафини муносиб ҳимоя қилиб, ВЛКСМ Марказий Комитети қошидаги Бутуниттифоқ «Орлёнок» ўйини Бош штаби, СССР Министрлар Совети ёрлиқлари билан тақдирланди.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети, Тошкент область комсомол комитети ҳам ғолибларни ёрлиқлар билан мукофотлади.

Запасдаги капитан В. Орлов ҳарбий раҳбар бўлган билим юртини тугатган йигитлар ҳозир Совет Армияси сафида яхши хизмат қилмоқда. Олег Ким матрос сифатида яқинда Тошкентга келиб кетди. Қисқа муддатли отпуска беришган экан. Юрий Харламов эса биринчи йилдаёқ сержант унвонига эришибди. Бўлинма командири бўлибди.

В. Орлов жўшиб сўзлайди. Подполковник О. Бобобеков эса мамнун тинглайди. Баҳслашади, тегишли йўл-йўриқлар кўрсатади.

* * *

Кабинетда уни одамлар кутишарди. Район ҳарбий комиссарининг қабулини кутувчилар турли тоифадаги, турли ёшдаги кишилар.

О. Бобобеков рўпарасида ийманиб турган ёшгина йигитга саволомуз тикилди.

— Офицер бўлишни хоҳлайман,— деди йигит, — ёрдам беринг, ўртоқ комиссар.

Подполковник кулиб уни ўтиришга таклиф этди. Ёзув столидаги суратга ўйчан назар ташлади. Эсида. Бундан икки йил олдин рўпарасидаги суратда кулиб турган йигит худди шундай илтимос билан келган эди. Ҳозир у, Раҳим Хўжаев, Фурқат Рўзиматов, Саъдулла Юсупов каби йигитлар қатори В. И. Ленин номидаги олий умумқўшин командирлари билим юртида курсант.

— Ниятингиз яхши, Қобилжон,— деди офицер унинг ариза ва ҳужжатларини варақлар экан, — аммо пухта ўйлаб кўрдингизми?

— Нимасини ўйлай, — деди қатъий йигит, — ҳаммаси равшан.

У қўлидаги ручкасини ўйнаб бир зум хаёлга чўмди. Ёшлик қандоқ яхши. Куч-қувватга тўлиқ серғайрат ёшлик! Бир ўйлайди-ю, дарҳол кесади. Балки шу тўғридир.

— Ота-онангиз розими, ўртоқ Жўраев!

— Ҳа.

— Яхши, — деди офицер чуқур нафас олиб.

Ўзи ҳам қачонлардир шундай чўрткесар бўлган эмасмиди? Етуклик аттестати билан, кумуш медаль олган ҳолда Ставрополь ҳарбий билим юртига йўл олганда, турли-туман қийинчилик, сунъий тўсиқларга қарамай, радио-техника билим юртига ўқишга кириб, офицер бўлиш учун интилганда шу ёшлик шижоати, ғайрати-қудрати қўл келмаганмиди? Аввал анча қийналди, сўнг кўникди. «Аъло» баҳолар билан ўқишни тугаллади. Радио-техника офицери сифатида Душанбада, Термизда хизмат қилди. Туркистон ҳарбий округида турли қисмларда лейтенантликдан капитан унвонигача хизмат зинапояларини шараф билан босиб ўтди. Уни партия сафига қабул қилишди. Жанговар, билимдон офицер сифатидаги хизмат варақаси янги-янги ташаккурнома, рағбатлантиришлар билан тўлди. Кейин уни ҳарбий комиссариатга йўллашди.

Шу тариқа капитан Омон Бобобеков ҳарбий комиссариат ходими бўлди. Турли бўлим, лавозимларда қунт ва сабот ила ишлади. Ёш офицер ғайрати, касбига муҳаббати зое кетмади. Майор унвонида уни Тошкент область Калинин районига ҳарбий комиссар қилиб юборишди. Коммунист ва ташкилотчи раҳбарга катта ишонч кўрсатишди. Офицер — бу раҳбар, изланувчан ташкилотчи, мураббий ва энг муҳими ўзига талабчан инсон эканлигини тушунган ҳолда кўп ўқиди, ўрганди. Тошкент электротехника алоқа институтини ҳам аъло баҳолар билан битирди. Ҳарбий комиссар сифатида эса уч йил давомида ўз бурчини сидқидилдан адо этди.

Ёш комиссарнинг меҳнати зое кетмади. У район аҳлининг ҳурматига сазовор бўлди.

Офицер — бу беминнат халқ хизматкори. Эл қаёққа йўлласа, ўша ерда ишлайверади. У ўз хоҳишига хўжа эмас. Қаерда керак ва зарур бўлса, ўша ерда хизмат қилади. Ана шундай зарурият уни пойтахтнинг Куйбишев районига йўллади.

Ҳарбий комиссар бу ерда ҳам ғайрат ва ихлос билан ишга киришди. Ёш авлодни ҳарбий хизматга тайёрлашдек олижаноб ишда ўз қобилиятини, истеъдод ва тажрибасини аямади. Бўлажак жангчи университети, ўқув пунктлари фаолиятини жонлантиришга интилди. Замонавий армия хизмати ёшлардан пухта тайёргарлик, билим ва ҳарбий маҳорат талаб қилади.

У бу ишни бажаришда кенг жамоатчиликка таянди. Район территориясидаги ҳарбий билим юрти, трактор ва кабель заводлари қошидаги ўқув пунктларига, бўлғуси жангчилар тайёрлаш курсларига запасдаги, истеъфодаги офицерларни жалб этди. Ҳарбий билим, малакага эга бўлган офицерлар чақирилувчиларнинг шоферлик, радиомеханик, электромеханик каби касбларни мукаммал эгаллашларида беминнат хизмат кўрсатдилар. Бу ишда запасдаги офицерлардан С. Коротков, О. Садриев, М. Абдураззоқов, С. М. Мелибоев, С. А. Муҳаммедшин, К. М. Бобошевлар айниқса кўп жонкуярлик қилдилар. Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари Р. Афзалов, А. Ҳакимов, Н. Розов каби Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ҳам ёшлар билан бой тажрибаларини кенг ўртоқлашдилар.

Офицерлик касбини танлашни истаган ёшлар учун «Қаҳрамонлик касби» мавзуидаги кечаларда эса минглаб ёшлар иштирокида ҳарбий қисм офицерлари, турли қўшин командирлари, чиқишлари мунтазам уюштирилди. Бу тез орада ўз самарасини кўрсатди. Район ҳарбий билим юртларига кадрлар юбориш бўйича Тошкент областида биринчи ўринни эгаллади. Мана, қаршисидаги йигит ҳам билим юртига бориш иштиёқида...

— Орзуингизга тилакдошман, Қобилжон,— деди комиссар табассум билан йигитнинг қўлларини қисиб, —қандай ёрдам зарур бўлса айтаверинг.

— Раҳмат, Омон ака, — деди Қобилжон Жўраев енгил нафас олиб.

Ҳа, ёшларнинг ҳарбий касбларга қизиқишлари ортмоқда. Ҳозиргача унинг суҳбатидан юздан ортиқ бўлажак курсантлар ўтишди. Бу ишда ветеранларнинг, комиссариат кўнгилли ёрдамчиларининг меҳнати катта.

Комиссар ана шулар ҳақида ўйларкан, ўзининг мамнунлигини яширолмасди. Ҳа, меҳнатига яраша. Район кейинги олти йил давомида кетма-кет барча кўрсаткичлар бўйича Тошкент шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғини қўлда сақлаб келмоқда.

Ҳ. СОДИҚОВ,
запасдаги офицер.

Германия Демократик Республикасидаги Заксенхаузен шаҳрида шу ердаги концентрацион лагерда қийнаб ўлдирилган 18000 дан зиёд совет ҳарбий асирлари хотирасига ҳайкал ўрнатилган. Бу ер ҳамиша одамлар билан гавжум бўлади.

СУРАТЛАРДА: (юқорида) туристлар мемориал пойига гулдаста қўйишмоқда, (пастда) мемориал комплексининг умумий кўриниши.

Ҳ. Шодиев фотолари.

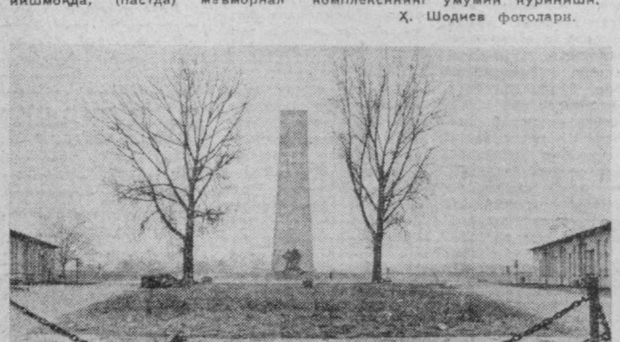

КАТТА ДАВРА ТАРАДДУДИ

Тошкент шаҳар комсомол комитети ва уруш ветеранлари республика совети ҳамкорликда буюк Ғалабанинг 35 йиллигига бағишлаб катта давра маросимини ўтказишга тайёргарлик кўрдилар.

Эртага пойтахтимизнинг Санъат музейи ёнгинасидаги коммунарлар боғида шаҳримизда истиқомат қилаётган Улуғ Ватан уруши қатнашчилари тўпланадилар. Боғнинг хиёбонларига ўрнатиладиган махсус ёзув тахтачаларига қараб ким қайси фронтда ва қайси армияда хизмат қилганлигини яққол тасаввур қилиш мумкин. Бу ерда «18-армия», «1-Белоруссия фронти», «Закавказье фронти», «Украина фронти», «Сталинград фронти» деган ёзувлар ўрнатилган жойда уруш ветеранлари қуролдошларининг қадрдон ва таниш чеҳраларни кўрадилар.

Шаҳар мактабларининг ўқувчилари ҳам бахтимиз учун курашганларнинг ҳурматини бажо келтириб, уларга гуллар тақдим этадилар.

Катта давра учрашувига Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари — Б. Бобоев, С. Абдуллаев, А. Эшонқулов, С. Умаров сингари жуда кўп шуҳратли қаҳрамонлар таклиф этилган.

СЎНМАС У КУНЛАР

ШУҲРАТИ

ОЛОВЛИ ЙИЛЛАР ХОТИРАСИ

1941 йил. Муҳиддин Бахтиёров 153-ўқчи бригада составида Ростов шаҳрини озод қилишда қатнашди. Шу жангда у биринчи марта яраланади. Бир ойча госпиталда даволангач, яна жанг майдонига қайтди. Муҳиддин ака яна кўп шаҳар ва қишлоқларни озод қилишда қатнашди. Кўп шиддатли жангларни кўрди. Урушнинг барча азоб-уқубатларини ўз бошидан кечирди. Лекин бир жанг ёдидан сира кўтарилмайди.

1944 йилнинг июли. Бу даврга келиб Совет Армияси ташаббусни ўз қўлига олган, фашистларга кетма-кет қақшатғич зарбалар бериб, она-Ватандан қувиб чиқармоқда эди.

...Эрта тонгда 2-Белоруссия фронти қўшинлари Могилев областини фашист босқинчиларидан озод қилиш учун ҳужум бошладилар. Узоқ артиллерия тайёргарлигидан сўнг бошланган жанг қизигандан-қизиб борарди. Бироқ, гитлерчилар қутуриб, қаршилик кўрсатишарди. Айниқса, Чауси райони учун бўлган жанглар шиддатли бўлди. Муҳиддин ака хизмат қилаётган рота худди шу районни озод қилиши керак эди. Немис-фашистлари эса бу ерга мустаҳкам ўрнашиб олишганди. Улар иккита катта калибрли пулемётдан дўлдек ўқ ёғдириб, жангчиларимизни бош кўтартирмасди. Кўп ўтмай тўпчиларимиз уларнинг унини ўчиришди. Рота шу заҳоти оёққа турди. Қудратли «Ура!» садоларидан еру кўк ларзага келди.

Муҳиддин ака жанг охиригача қатнаша олмади. У оёғидан оғир яраланиб, беҳуш ҳолда госпиталга жўнатилди.

— Госпиталдан чиққанимдан сўнг, — деб хотирлайди Муҳиддин ака Бахтиёров,—врачлар менинг фронтга боришимга руҳсат беришмади.

Мана, кўз очиб-юмгунча уруш тугаганига 35 йил бўлибди. Мен ҳар йили Ғалаба байрамини нишонлар эканман, беихтиёр ўша оғир йилларни эслайман. Ватанимиз озодлиги ва мустақиллиги йўлида жон фидо қилган қуролдош дўстларимни ёдга оламан.

Муҳиддин ака ҳозир қарилик гаштини сурмоқда. Унинг кўксида эса уруш йиллари олган мукофотлари билан бир қаторда «Шавкатли меҳнати учун» медали ҳам порлаб турибди.

Ф. РАҲИМОВ.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА— 9/V да **Келинлар қўзғолони** (12.00), **Рўйхатларда йўқ** (19.30), 10/V да **Инқилоб тонги.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 8/V да **Жоним фидо,** 9/V да **Байрам концерти** (19.30), 10/V да **Олифта.**

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— «Кўзга кўринмас одам» фантастик-саргузаштли аттракциони иштирокида катта байрам томошалари (8/V да 19.30, 9, 10/V да 13.00, 16.00, 19.30 да).

КИНО

8 МАЙДА

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«ЎЛИМ БИЛАН ЕНМА-ЕН ТУРГАНЛАР» — **Восток.**

«ДАРВОЗА ОЛДИ — ЧЕГАРА»— **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли.**

«ГЕНЕРАЛ ВАТУТИН»— **ВЛКСМ 30 йиллиги номли.**

«МОСКВА ЖАСОРАТИ» — **Лисунов номли.**

«ҚАҲРАМОН ШАҲАР —КЕРЧЬ» — **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги номли.**

«ЁДГОРЛИК»— **Фестиваль.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«МАХСУС ВАЗИФА ОЛГАН ОТРЯД» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 78-47-25), **Нукус** (тоқ соатларда, телефон 46-70-69), **Восток** (жуфт соатларда, телефон 91-14-61), **Москва** (тоқ соатларда, телефон 33-05-01), **Ҳамза номли** (тоқ соатларда, телефон 91-10-51).

«ПАНИ МАРИЯ» — **Дружба** (жуфт соатларда, телефон 66-15-75), **Тинчлик** (тоқ соатларда, телефон 53-86-07).

«ЖУДА ХАВФЛИ...»— **Кўкча** (тоқ соатларда, телефон 46-23-16), **Дружба** (тоқ соатларда, телефон 66-15-75), **Санъат саройи** (11, 13, 15, 17, 18.45, 20.30), телефон 44-39-51).

«ОТА ВА ЎҒИЛ» — **Мир** (11, 14, 17, 20.00, телефон 91-09-30).

«ГАПЛАШИБ ОЛАЙЛИК, АКА...» —**Қозоғистон** (11, 14, 17, 20.00).

9 МАЙДА

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«ҲАРБИЙ КОМИССАР» — **Нукус.**

«ВАЙРОН БЎЛГАН ШАҲАРДАГИ ЁЛҒИЗ АЁЛ»— **Тинчлик.**

«ДАРВОЗА ОЛДИ — ЧЕГАРА»— **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли.**

«ГЕНЕРАЛ ВАТУТИН»— **ВЛКСМ 30 йиллиги номли.**

«МОСКВА ЖАСОРАТИ» — **Лисунов номли.**

«ЁДГОРЛИК»— **Фестиваль.**

«ҚАҲРАМОН-ШАҲАР — КЕРЧЬ» — **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги номли.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«МАХСУС ВАЗИФА ОЛГАН ОТРЯД» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 78-47-25), **Нукус** (тоқ соатларда, телефон 46-70-69), **Восток** (жуфт соатларда, телефон 91-14-61), **Москва** (тоқ соатларда, телефон 33-05-01), **Ҳамза номли** (тоқ соатларда, телефон 91-10-51).

«ПАНИ МАРИЯ» — **Дружба** (жуфт соатларда, телефон 66-15-75), **Тинчлик** (тоқ соатларда, телефон 53-86-07).

«ЖУДА ХАВФЛИ...» — **Кўнча** (тоқ соатларда, телефон 46-23-16), **Дружба** (тоқ соатларда, телефон 66-15-75). **Санъат саройи** (11, 13, 15, 17, 18.45, 20.30, телефон 44-39-51).

«ОТА ВА ЎҒИЛ»— **Мир** (11, 14, 17, 20.00, телефон 91-09-30).

«ГАПЛАШИБ ОЛАЙЛИК, АКА...» — **Қозоғистон** (11, 14, 17, 20.00).

СССР Алоқа министрлиги
ТОШКЕНТ АЛОҚА ПОЛИТЕХНИКУМИ
17 ва 24 май кунлари
ОЧИҚ ЭШИКЛАР КУНИНИ ЎТКАЗАДИ

Мактаб ўқувчилари ва уларнинг ота-оналари таклиф қилинади.

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА
9 МАЙ СОАТ 20.00 ДА
САНЪАТ УСТАЛАРИ ВА ЁШ ИЖРОЧИЛАРНИНГ

КАТТА БАЙРАМ КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:
Ўзбекистон ССР халқ артистлари:
Жамол НИЗОМХЎЖАЕВ, Эргаш ЙЎЛДОШЕВ, Михаил ДАВИДОВ
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар:
Дилафруз ЖАББОРОВА, Малика АҲМЕДОВА
СОЛИСТЛАР:
Маҳамаджон УЗОҚОВ, Пўлат МУСТАФОЕВ, Абдулла БОЗОРОВ, Жўрабек НАРЗУЛЛАЕВ, Фотимахон НИЯТАЛИЕВА, Доно МАРАТИЕДОВА, Муқаддас НИЯТАЛИЕВА, Турсунбой ҲУСАНОВ, Нодира УРАЗОВА.
Ўзбек халқ чолғу асбоблари ансамблида: Озод КАРИМОВ, Баёз ҒОФУРОВ, Равшан РУСТАМОВ, Фазилат ШУКУРОВА, Шариф ЮНУСОВ, Баҳодир ТУРСУНМЕТОВ.
ПРОГРАММАНИ — Ўзбекистон ССР халқ артисти Жамол НИЗОМХЎЖАЕВ олиб боради.

Ўзбекистон Давлат филармонияси
СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
9 май соат 19.00 да

КАТТА БАЙРАМ КОНЦЕРТИ

Қатнашадилар:
М. Қориёқубов номидаги Ўзбек Давлат филармониясининг
«ГУЗАЛ» ансамбли
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ва Қорақалпоғистон АССР халқ артисти
Гулшод ОТАБОЕВА
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ва Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати
Қизларҳон ДЎСТМУҲАМЕДОВА
СОЛИСТЛАР:
ФАҲРИДДИН УМАРОВ
Ҳожиакбар ҲАМИДОВ, Ҳасан КАРИМОВ, Абдуқодир ЮСУПОВ, Гулнора АЪЗАМОВА, Ойхон ЁҚУБОВА, Гулнора ОДИЛОВА, Саттор ИСЛОМОВ (оригинал жанри).
ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ.
Программани — Ойдин ТОҲИРОВА **олиб боради.**
«ГУЗАЛ» ансамблининг бадиий раҳбари — композитор СУЛТОН АНВАРОВ.
Музика раҳбари — ТУЙҒУН ОТАБОЕВ.
Билетлар концерт зали кассасида соат 14.00 дан сотилади.

1-пойафзал фабрикаси қошидаги
143-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИГА

ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАРНИ ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАРНИ ТАЙЁРЛАЙДИ: **пойафзал бошлиғини бичувчи** (ўқиш муддати — 2 йил), **заготовка тикувчи** (2 йил), **пойафзал тикувчи** (1 йил), **контролёрлар маҳсулотини қабул қилувчи** (2 йил), **электромонтёрлар** (2 йил), **слесарь** (механик, 2 йил), **аёллар сумкасини тикувчилар** (1 йил).

Билим юрти қошида ўқувчиларнинг маданий ҳордиқ чиқаришлари учун пойафзалчилар маданият саройи ва ундаги туристик, спорт ва ҳаваскорлар тўгараги мунтазам равишда ишлаб туради.

Билим юртига қабул қилинганлар тўла давлат таъминотида бўладилар, уч маҳал бепул овқат, кийим-бош, практикада ишланадиган иш ҳақининг ярми (50 процентини) оладилар.

БИЛИМ ЮРТИГА 8—10-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТИ БЎЛГАН 15 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юртини битирганлар Тошкентдаги 1-пойафзал фабрикасида ва чарм-галантерея фабрикасида ишлайдилар.

БИЛИМ ЮРТИ ҚОШИДА ИШЧИ ЁШЛАР МАКТАБИ БОР.

ЎҚИШ 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Билим юртини яхши ва аъло баҳолар билан битирганларга техникум ва институтларга йўлланма берилади.

Ўқишга киришни хоҳловчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим қилишлари лозим: директор номига ариза, маълумоти ҳақидаги ҳужжат, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома (ёки паспорт), турар жойидан ва саломатлиги ҳақида справкалар, фотосурат (6 та 3х4 см).

143-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА МАРҲАМАТ ҚИЛИНГ!

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳар, Б. Хмельницкий кўчаси, 6-уй (84-автобус, 2, 3, 6, 14-троллейбусларнинг «Пойафзал фабрикаси» бекати). Телефонлар: 53-99-91, 53-99-04.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети
1980—81 ўқув йилига
гражданавиациясининг 243-заводи қошидаги
121-АВИАРЕМОНТ ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

юқори малакали мутахассислар тайёрлаш учун (8-синф ҳажмида маълумотлиларга ўқиш муддати— 2 йил, ўрта маълумотлиларга ўқиш муддати 1— йил) **қуйидаги мутахассисликлар бўйича**

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Учиш аппаратларини йиғувчи-парчинловчилар, учиш аппаратлари бўйича ремонтчи-слесарлар, самолёт агрегатлари ремонти бўйича слесарлар, учиш аппаратлари асбоб-ускуналарининг электромонтажчилари, механика-йиғув ишлари слесарлари, токарлар, газ-электр пайвандчилар.

Машғулотлар 1 сентябрдан бошланади.

Билим юртига 15 ва ундан катта ёшдаги 8—10-синф ҳажмида маълумотли Тошкентда яшовчи ва бошқа ерлардан келган йигит-қизлар қабул қилинади.

Ўқишни битирганлар гражданавиациясининг 243-авторемонт заводида ва гражданавиацияси Ўзбекистон бошқармасининг бўлинмаларида ҳамда бошқа шаҳар корхоналарида ишлайдилар.

Завод ишчилари отпуска вақтида самолётларда бирон ерга учганда имтиёзли билетлар ва гражданавиацияси ходимларининг яна бошқа имтиёзларидан фойдаланадилар.

Ўқиш даврида 2 йиллик муддат билан ўқиётган ўқувчилар тўла давлат таъминотида бўладилар.

Бир йил ўқийдиганлар эса 68 сўмдан 80 сўмгача ҳажмда стипендия оладилар. Бошқа жойлардан ўқишга келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Билим юртини аъло баҳоларга тугатганлар институтларга, техникумларга юбориладилар.

Билим юртига киришни хоҳловчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим этадилар: директор номига ариза, маълумоти ҳақидаги ҳужжат, туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома (ёки паспорт), яшаш жойидан справка, саломатлиги ҳақидаги справка ва ота-онасининг иш жойидан справка, 6 дона фотосурат (3х4 см.), ўқиш жойидан характеристика.

Ҳужжатлар якшанбадан ташқари ҳар куни қабул қилинади.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳар. Гражданавиациясининг «Авиасозлар шаҳарчаси» (25, 66, 61, 39-автобусларнинг «Авиагородок» бекати, 2, 10-трамвайларнинг «Транспорт институти» бекати). Телефонлар: 99-96-46, 99-97-10, 99-96-03.

ТЕЛЕВИЗОР ЭКРАНИДА

8 МАЙ — ПАЙШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

15.00 Янгиликлар. 15.20 Немис халқи гитлерчилар фашизмидан озод қилинган кунга бағишланган кинопрограмма. 15.45 «Ҳунар техника-таълими билим юртларида нимага ва қандай қилиб ўргатишади!». «Оловли касблар мактаби». 16.15 «Ёш спортчининг катта майдони». 16.45 СССР билан Куба ўртасида дипломатик муносабатлар ўрнатилганлигининг 20 йиллигига. Куба артистлари концерти. 17.15 «Рус тили». 17.45 «Эртак ҳузурида меҳмонда». Телевизион бадиий фильм. М. Горький номли киностудия. Давлат телерадиосининг буюртмасига биноан. 1969 й. 18.30 «Миллионлар ленинча университети». «Социалистик экономикани бошқариш». 19.00 «Болаларга аталган шеърлар». 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Жасорат». 20.00 Улуғ Ватан уруши ветеранларидан иборат Москва эркаклар хорининг концерти. Союзлар уйининг Колонна залидан олиб кўрсатилади. 20.40 Ғалабанинг 35 йиллигига. «Енгилмас ва афсонавий». Кўп серияли телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 5-фильм. Ракета қўшинлари ҳақида. 21.30 «Время» информацион программаси. 22.05 «Театр учрашувлари». 23.30 «Дунё воқеалари». 23.45 РСФСР халқ артисти Э. Хиль куйлайди. Ленинграддан олиб кўрсатилади.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

18.20 Кўрсатувлар программаси. 18.25 «Учқун» Болалар учун қўғирчоқ фильм. 18.35 Мактаб ўқувчилари учун. «Жонажон ўлка». 19.05 «Новаторлар эстафетаси». Ўнинчи беш йилликнинг энг яхши ихтиро ва рационализаторлик таклифлари учун конкурс. Тошкент Трактор заводидан репортаж (рус.). 19.30 «Ахборот» информацион программаси (рус.). 19.45 Ғалабанинг 35 йиллигига. Жангчи-ёзувчи Адҳам Раҳмат. 20.30 «Ахборот» информацион программаси. 20.50 Республикада хизмат кўрсатган артист Х. Қодирова концерти. 21.30 Москва. «Время» информацион программаси. 22.05 «Пилла — бойлигимиз». 22.20 «Ғалабанинг 35 йиллигига». М. Богучаров. «Беозор қариялар». Телеспектакль. 1-қисм.

II

20.00 Кўрсатувлар программаси. 20.05 Янгиликлар. 20.25 «Ҳозирги замон совет шеъриятининг саҳифалари». Расул Гамзатов (рус.). 20.55 «Янги анъаналар — турмушга». 21.25 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Назарий механика. 22.25 Ғалабанинг 35 йиллигига. «Ватан солдатлари». Телевизион ҳужжатли фильм. 4-серия (рус.).

9 МАЙ — ЖУМА

ҒАЛАБА БАЙРАМИ

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

13.30 «Революцион қўшиқлар мавзуларида ёзилган фантазияни Марказий телевидение ва Бутуниттифоқ радиосининг эстрада-симфоник оркестри ижро этади. 13.40 «Бугун—Ғалаба байрами». Икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, Совет Иттифоқи маршали И. Х. Баграмян сўзи. 13.55 «Ғолиблар». «Фронтдош дўстлар клуби». 15.10 «Дунё воқеалари». 15.25 «Ер юзидан ҳаёт тантанаси учун». Шеърий композиция. 15.50 «Қаршилик кўрсатиш ҳаракати солдатлари». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. (Ҳужжатли фильмлар Марказий студияси). 16.20 «Авлодларнинг жонли хотираси». Рассомлар — Совет Армиясига. Рассомлар—Совет Армиясига. 16.40 «Ҳужжатли экран». 17.35 «Правда» газетасининг сиёсий шарҳловчиси Ю. А. Жуковнинг халқаро мавзулардаги суҳбати. 18.20 «Фронтдошлар». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. («Экран» ижодий уюшмаси). 19.20 «Фашизмга қарши курашда қурбон бўлганларнинг порлоқ хотираси». Бир минутлик сукунат. 19.40 П. И. Чайковский. 1-квартет. Халқаро конкурслар лауреати Д. Шостакович номли Давлат квартети чалади. 20.15 «Халоскорлик». Киноэпопеяси. «Сўнгги ҳужум». («Мосфильм». 1971 й.). 21.30 «Время» информацион программаси. 22.15 «Беш йилдан сўнг учрашув». 23.30 Ҳужжатли фильмлар Марказий студиясининг ҳужжатли фильмлари программаси: «Совет Армияси Марказий уйи. Давр, одамлар, ҳаёт», «Мардликка тенглашинг». Кўрсатув тугагач (00.10) — Янгиликлар.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

9.55 Кўрсатувлар программаси. 10.00 Янгиликлар. 10.10 «О. Хотамов ижросида ўзбек классик қўшиқлари» (такрорий). 10.50 Болалар учун. «Санъат ғунчалари». 11.25 Ғалаба кунига. «Хотираларда қўшиқлар янграши учун». Фильм-концерт. 12.05 «Шеърият билан учрашув». Зоҳиджон Обидов. 12.35 «Кинопублицист экрани». Ғалаба байрамига бағишланган кўрсатув. 17.40 Кўрсатувлар программаси. 17.45 «Оҳанг, оҳанг, оҳанг». Фильм-концерт. 18.15 Ғалаба байрамига бағишланган от спорти байрами. Тошкент ипподромидан репортаж (ёзиб олинган). 19.00 «Ахборот» информацион программаси (рус.). 19.20 Москва. «Фашизмга қарши курашда қурбон бўлганларнинг порлоқ хотираси». Бир минутлик сукунат. 19.40 «Бугун — Ғалаба байрами». Қизил Байроқли Туркистон Ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони, генерал-полковник Ю. Р. Максимов сўзи. 19.55 «Мардлик мадҳияси». Ғалаба кунига бағишланган байрам программаси. 20.30 «Ахборот» информацион программаси. 20.50 «Мардлик мадҳияси». Ғалаба кунига бағишланган байрам программаси (давоми). 21.30 Москва. «Время» информацион программаси. 22.15 М. Богучаров. «Беозор қариялар». Телеспектакль. 2- қисм. 23.50 Кўрсатувлар программаси.

II

20.00 Кўрсатувлар программаси. 20.05 Янгиликлар. 20.25 Ота-оналар учун консультация. 20.55 Абитуриентлар учун. Математика. 21.55 Ғалабанинг 35 йиллигига. «Афсонадаги кишилар». Телевизион ҳужжатли фильм (рус.).

4 ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

8 МАЙ, 1980 й.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

Р. 07171.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000. Тошкент — ГСП. Ленин кўчаси, 41. ТЕЛЕФОНЛАР: секретариат — 33-57-02, бўлимлар; партия турмуши — 32-53-66; саноат 32-53-83; қурилиш 32-58-83; шаҳар хўжалиги — 32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ — 32-54-19; фан мактаб ва олий ўқув юртлари—32-53-10; адабиёт ва санъат—32-56-81; ахборот — 33-28-95, спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари — 32-58-85; хатлар — 33-29-70; эълонлар бўлими — 33-81-42; нашриёт диспетчери 32-78-94 нашриёт телефон станциясининг навбатчилари — 33-90-50.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Б—2048.